

1921

30

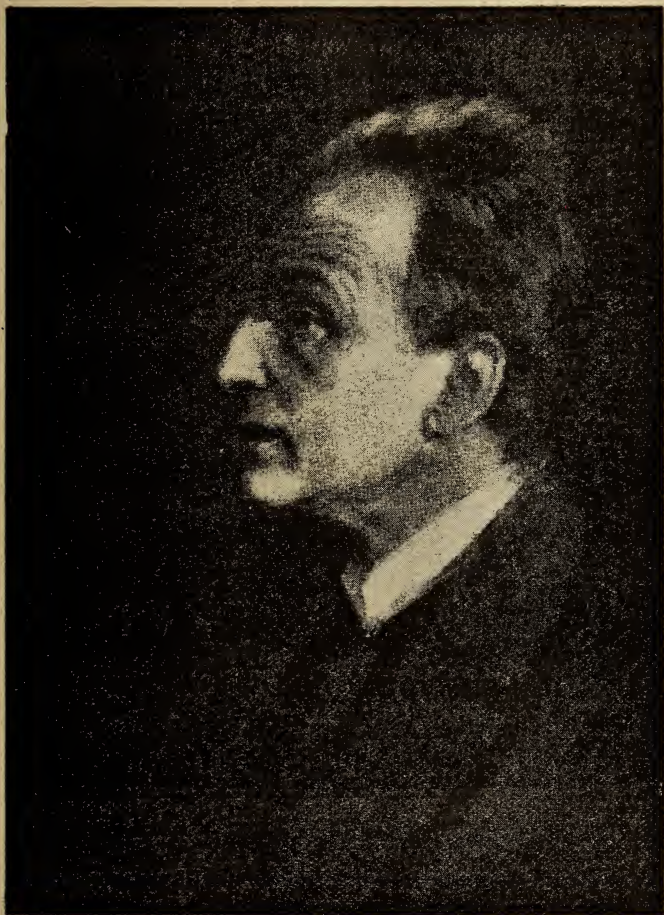
La Campana
Submergida





Digitized by the Internet Archive
in 2015

La campana submergida



Gerhart Hauptmann

Gerhart Hauptmann

La Campana Submergida

Rondalla dramàtica en cinch actes



TRADUCCIÓ DE «DIE VERSUN-
KENE GLOCKE» PER SALVA-
DOR VILAREGUT.

BARTOMEU BAXARIAS - EDITOR
Passatge de Mercader, 10, interior.
BARCELONA.—1908.

PERSONATGES

Mestre Enrich, fundidor de campanes.

Magda, sa muller.

Els seus dos fills.

El senyor Rector.

El mestre d'Estudi.

El barber.

Una vehina.

La vella Bruixa.

Rautendelein.

L'home d'aigua.

El Faune del bosch.

Les Elfes.

Els Esperits del bosch.

Els homes y les dones del poble.

Els homenets minaires.

La acció se suposa en plena montanya y en un vilatge al peu de la montanya.

ACTE PRIMER

Una prada a la montanya, voltada d'abets que branden sonorament. A la esquerra, cap al fons y mitg entafurada dessota d'una roca, hi ha una casota. Cap al davant, a la dreta y aprop de la llinda del bosch, un pou molt vell; damunt del empit, hi està assegurada RAUTENDELEIN.

RAUTENDELEIN

(mitg noya, mitg criatura, es de la rassa dels Esperits. Pentina sa espessa cabellera, d'un rós daurat, tot defensantse d'una abella que l'atormenta).

D'ahont vens, botsinaire d'or?... Tú que xucles el sucre, tú que fas la cera, aucellet del sol, per qué les emprens contra mi?... Ala!... Déixam estar!... que haig de pentinar ma cabellera ab la pinta d'or de l'àvia, y no'm puch entretenir, o sinó... quan torni'm renyarà de valent. T'he dit que te'n vagis!... Ala!... Déixam estar!... Que hi cerques tú per aquí? que't penses que soch una flor? que't penses que es una poncella la meva boca?... Apa!... Vola cap a la llinda del bosch, per damunt del xaragall!... Allà hi trobaràs safrans, violes y primaveres; allà podràs ficarte dins de les flors,

y beure fins que t'enborratxis... Ala!... Fes ta vía! Vesten al buch!... Ho sents?... Aquí ets mal vista... L'àvia t'amenassat ab un conjur perque dones la cera pels ciris de la iglesia... M'entens? Està bé aixó?... Ey!.. Vella xemeneya que't dresses damunt del teulat de l'àvia, empàitala ab una fumera ben espessa a n'aquesta fastigosa! Fum!... Fum!... Xemeneya amunt! Ala!... Fora!... Va!... Lluny!... *(l'abella fuig)* Per fi se'n ha anat! *(pausa. Rautendelein se pentina sense que res la destorbi; després s'inclina a la vora del pou)* Ey!... l'home d'aigua!... No'm sent! Vuy provar si cantant... Veyam:

Jo no sé pas d'ahont vinch.
 jo no sé pas ahont vaig:
 seré un aucellet del bosch?
 seré una dona d'aigua?
 Les flors que broten per tots indrets
 y embaumen l'aire,
 tampoch ho saben pobrisones,
 que les ha dut damunt la prada.
 Y ab tot y això tinch gran desitg
 de sapiguer qui son mos pares.
 Mes que'n treuré si no pot ser.
 La sort ho vol y ella es qui mana!
 Cantem bella, filla del bosch,
 ta cabellera es daurada!

(pausa. Torna a cridar mirant dins del pou).
 Ey!... Vell home d'aigua... puja, cuita!...
 L'àvia ha anat a cercar pinyes y'm fastiguejo
 tota sola!... Còntam alguna rondalla... Fesho,
 cuita! Apa, que aquesta nit m'esmunyiré com

una guilla dins del galliner de'n Kochel y li afanaré per tu un gall negre. Ja vé. L'aigua fa glu-glu!... Les bambolletes de plata pugen, pugen. Si surt, trencarà de cop el mirall rodó y negre que tinch al davant (*dialogant ab sa imatge, que se suposa reflectiva per l'aigua del pou*) Bon dia, estimada filla del pou!... Cóm te dius?... Cóm? qué? Rautendelein?... Tu vols esser la més hermosa de totes les noyes? Dius que sí?—Jo... soch jo, Rautendelein... si, jo...—qué dius ara? Per qué me'ls signes ab la punta dels dits els teus pits tendres? Miram bé: oy que soch tan hermosa com Freya?... Oy que els meus cabells son de raig de sol, purs y radiants?... ¿Oy que brillen ab l'esclat rogench d'un bossí d'or y fan lluminosa l'aigua que'ls reflecta?... Tu m'ensenyes la xarxa flamejanta de tes trenes y a dins de l'aigua la extens pera agafarhi els peixos... Ala! Vès si tomes aquesta pedra, beneita!... Ja s'ha acabat el presumir!... Y jo, jo soch sempre la mateixa Ey!... Home d'aigua, vina! Ajúdam a passar el temps!... Miréusel! (*L'home d'aigua surt del pou, no més que arràn de cintura*) Ah!... Ah!... Ah! .. Lo que es de maco, si que no n'ets pas!... Quan jo't crido y tu compareixes se'm posa la pell tota de gallina, cada cop més y més!

(*L'home d'aigua porta jonchs en els cabells y l'aigua regalima per tot son cos. Respira llargament, com una foca, y acluca'ls ulls fins que està habituat a la llum del dia*).

L'HOME D'AIGUA

Brékékékéx!

RAUTENDELEIN (*escarnintlo*)

Brékékékéix!... Sil... si! La primavera s'acosta, això t'estranya? Això ja estàn tips de saberho el taup, la sargantana, les truites del xaragall, les guatlles, les rates, les mosques, els matolls y les llebres! Y tu encare no ho sabies?...

L'HOME D'AIGUA (*ofès, (estarrufantse)*)

Brékékékéx!...

RAUTENDELEIN

Ja has dormit?... No'm sents?... Que no'm veus?...

L'HOME D'AIGUA

Brékékékéx!... No siguis tan pesada! M'entens, mona, més que mona?... Clara d'oul... Cigonya!.. Escloba d'ou de falsiot!..: Si, si, couac!... Te dich córax, córax! Couac, couac, couac!

RAUTENDELEIN

Si s'enfada l'oncle tindrà dos treballs;
y per ballar la farandola
ja'n trovarè de bons companys
joves y amichs de fer tabola,
donchs soch molt jove y molt xamosa.
Eia, eia..., si que ho soch si, jove y xamosa!

EL FAUNE DEL BOSCH (*invincible*)

Holdrioho!

RAUTENDELEIN

Vina, faunet que ballarem plegats.

(El Fauae, esperit del bosch que té les cames de boch, una barba de cabra y banyes, arriba saltironant joyosament)

FAUNE

Si no sé ballar, salto tant com l'issart més aixerit. Y si no t'agraden aquesta mena de salts, *(ab luxuria)* també'n sé d'altres. Jo sé allà baix un salser que de tan vell no's pot tenir. Es vuit de dins. Si volguéssis venirhi! Que n'estariam de bé! Allà no s'hi sent ni'l cant del gall, ni'l murmuri de l'aigua! Allà baix jo't sonaria ab un floviolet meravellós, que jo sé una corranda d'aquelles que les cames se'n hi van sense adonarsen.

RAUTENDELEIN *(fugint de vora d'ell)*

Jo?... Y ab tu?

Potes de boch, cames peludes,

au! empaita a les llotoses;

jo tinch la pell massa fina.

Ala! cabrota pudenta!

arri! a vora la faunesa

que té un bordegàs per día

y tres els dies de festa;

nou faunes bruts com sa mare

y peluts com el seu pare!

(entra a la casota rient alegrement)

L'HOMME D'AIGUA

Brékékékéx!... Es un burinot ferèstech!
Aixís te cremés el foch follet!

FAUNE

(que ha perseguit inutilment a la noya)

Ja la posaria a ratlla jo!... Y que ho faria de bona ganal! *(se posa als llavis una pipa curta y la encén ab un misto que ha fregat en la pota. Un silenci.)*

L'HOMÈ D'AIGUA

Cóm te va per casa teva?

FAUNE

Aixís, aixàs! Aquí al menos hi fa calor y s'hi està bé; però lo que es a casa, allà dalt, el vent hi xiula y tot s'ho emporta. Els núvols grassos, inflats, passen arràn de la carena y a lo millor, com una esponja que s'exprem, te planten la gran ruixada, els bruts!...

L'HOMÈ D'AIGUA

Y qué's conta de nou?

FAUNE

Ahir vaig menjar el primer plat d'ensiam. Aquest dematí he sortit de casa una estona y he devallat pels corriols cap al bosch de les soques altes... Noy! Tota la terra es remoguda; han tallat roques, y n'han fet de bestieses! No hi ha pas res que'm fassi tanta ràbia com veure alsar capelles y iglesias per aquets indrets, y com sentir el fastigós ninch-nanch de les campanes!

L'HOMÈ D'AIGUA

Y quan hi barregen pa de matafaluga!...

FAUNE

Però, qué se'n treu de dir «ay!» y «mal-hauransa»? S'ha de pendre un partit!... La iglesieta s'alsa a dos passos d'aquella timba esglayadora: hi han fet unes finestres punxagudes, una torra, una sageta y una creu a sobre. Si jo no m'hagués espavilat, ja fòram atormentats pels brams bestials de la campana, que penjaría tranquilament al cap de amunt. Però, lo qu'es per ara, no'ns aixordarà pas gaire!... Ja fa estona que geu, negada al fons del estany. Com hi ha viram! Te dich que ha estat una pensada infernal!... Vetaquí que jo m'estava darrera d'uns matolls y apoyantme en la soca d'un pí'm guaitava la iglesieta, tot mastegant unes fulles de marduix. Com te dich, no pensava en res més que mastegar... quan veig vora meu, encastat a una pedra, un papellonet, vermell com la sanch. Els seus treballs eren per mantenirse dret y frisava com si xuclés el cor blavós d'una floreta. Jo que'l crido y vetaquí que tot volant vé a posàrsem damunt de la mà. Be prou que ho he conegut que era un Esperit. M'ha parlat d'aquesta manera, poch més o menos: ja les granotes ponen en els estanys y altres noves semblantes que jo ab prou feines me'n recordo. Al cap d'avall s'ha posat a plorar, ab un desconort que feya pena. Jo hi he fet tot lo que he pogut per consolarlo, y ell ha seguit parlant: quan tot de cop m'adono que entremitg dels *arris!*, dels *oxch-qués!* y dels espatechs de les *xurriaques*, arro-ssegaven una cosa d'allò més estranya, duyent-

la de la vall cap als cims. Era aixís com una mena de tupí de ferro que l'haguessin posat del inrevés. Era una cosa que feya por de mirar. Volien penjarla—sembla impossible—en la torra de la capella, a dalt de tot, y cada día, patim!... patam! cops de batall al ferro pera fer mal de cap a tots els Esperits de la terra, tan mansos com inofensius! Jo que aleshores he estussegat y he dit: Ja us tinch... Y l'Esperit se'n ha anat volant cap a la terra. Però jo m'he esmunyit entremitg d'un remat de cabres, fins al tancant ahont els homes arrivaven ab la carreta. Els vuit animalots ab prou feines podien arrossegar aquella espantosa baluerna!... Estaven rendits, tremolosos, suats y reposaven de tant en tant per arreplegar més alé y més forsa. Però ca!... no podien! La carrera xerricava de valent, esberlantse poch a poch, ab el pés de la campana Jo contava'ls moments, y vetaquí que al passar aprop de la timba, he volgut ajudarlos a tall de faune. He agafat una roda; he trencat un raig y la campana ha trontollat lliscant un bon tros; he fet un altre esforç, y, ¡patapam!... ha caigut dalt a baix, de cap per avall. Noy!... Si l'haguessis vista, al caure!... Anava botant assí y allà pels caires de les roques y a cada bot... ¡ninch!... ¡nonch!... Com ressonava! Anava cayent, avall, avall, com una bomba de ferro!... Ninch!... nonch!... ninch!... noch!... Af arribar al estany ha fet un patatxap!... Ha remogut l'aigua ab un espatech frisós... N'ha fet d'escuma!... Lo qu'es ara ja hi es, y el que

vulga tréurela, jo t'asseguro que té feina llargal

(Mentres ha parlat el Faune, s'haurà anat fent fosch. Capvespre. Cap al final del anterior parlament, s'hauràn sentit venir de la banda del bosch, febles crits de «socors». Al acabar de parlar el Faune, surt Enrich, malalt; s'arrossega ab grans penes cap a la casota. Al véurel el Faune, fuig depressa cap al bosch, y l'Home d'aigua desapareix pel pou. Enrich, fundidor de campanes, es un home d'uns trenta anys. Sor rostre es pàlit y plé d'angoixa.

ENRICH

Bona gent!... No'm sentiú?... Obriu! M'he perdut... Cuiteu!... Depressa!... He caigut! .. Socors!... Socors!... Ah!... No... No puch... pas... més!...

(Se desmaya cayent damunt de l'herba, aprop de la porta de la casota. El cel s'ha omplert de núvols color de porpra. El sol es post. Un vent fresch y nocturn passa sobre'l prat. La vella Bruixa, ab un sach penjat a l'esquena, arriba ranquejant per la banda del bosch. Sos cabells son blanchs, esburrifats. Sa cara, més aviat sembla d'home que de dona, ombrejantli un xich de barba).

BRUIXA

Rutandla!... Vinam a ajudar! Mira que vaig molt carregada! Rutandla, vina!... Cuita!... Mira qu'estich rendida!... ¿Ahont s'haurà entafurat aquesta mossà?... *(a una rata-pinyada)* Ey!... rata-pinyada, escóltam! Arrivat, tot volant, fins a la finestreta de la cambra y mira

si hi ha la mossa... dígalí que vingui tot seguit!.. Encara tindrem trons avuy... (*amenassant el cel, que'ls llampechs claregen de tant en tant*) Ara no t'enfurismis massa, ho sents?... Estira be les regnes dels bochs! No deixis espetegar massa la barba roja. Ep!.. Rutandla!... (*a un esquirol que atravesa el cami*) Escòltam, esquirol, tú que vas tan lleuger, arribat fins a la cabana: dígalí que vingui a Rutandla; que la espero. (*ensopega ab l'Enrich*) Ep!... Què es aixó? .. Què hi ha agegut per aquí?... Y ara! .. Respón!... Qué hi vens a fer aquí? Ep!.. Fadrí?... No sab que dirme. Que fores mort, potser?... Ara si que no'n faltaria d'altre... Rutandla! Prou mal mirada que soch pels d'abaix, sobre tot pel Rector y el Batlle... Si qu'estich ben posada!... Tant que m'han maltractat, que faràn si troben un mort a la porta de casa meval... No més de pensarhi, ja sento fortor de socarrim! Ep!.. Fadrí!... Que sou sort?... (*Rautendelein, surt de la cabana, interrogant a la Bruixa ab la mirada*) Al últim m'has sentit! Mira: Tenim una visita. Y quina visita! Una visita ben poch xerraire!... Ves a cercar un bon brassat d'herba y fésli un llit.

RAUTENDELEIN

A dins de casa?

BRUIXA

Y ara?... Què vols que hi fassi a dins de casa?... Si ab prou feines hi ha lloch pera nosaltres! (*entra a la casota. Rautendelein, que també hi ha entrat, surt, al poch, ab un brassat*

d'herba. S'agenolla prop d Enrich, quan aquest obra ls ulls).

ENRICH

Ahont soch?... Dígamho, bona noya!

RAUTENDELEIN

Ahont has de ser?... A la montanya.

ENRICH

A la montanya?... Si!... Ja ho sé. Però, com hi he vingut aquí? Digamho!

RAUTENDELEIN

Aixó si que no t'he sabré pas dir! Però, no't neguitegis per saber com has vingut. Aquí tens un bon tou d'herba y de molsa; apoyahi el cap y reposa. Convé que reposis!

ENRICH

Convé que reposi... si! Tens molta rahó... però, 'l repós es lluny!... Ay!... Y tant lluny com es, el repós! (*de sobte ab inquietut*) Vuy saber lo que m'ha succehit!...

RAUTENDELEIN

Si jo ho sapigués podria dirtho.

ENRICH

Es com... quan reflexiono... Y, quan jo reflexiono, tot me sembla un somni. Potser si qu'estich somniant...

RAUTENDELEIN

Vols un vas de llet?... Estàs tan débil!... Això't referà!

ENRICH (*ab`pressa*)

Si... beure!... Vuy beure!... Dónamen... tot seguit!... (*Beu en el vas que li allarga ella*).

RAUTENDELEIN (*mentres ell beu*)

Me sembla que tu no hi estàs pas fet a la montanya. Ets de la rassa d'aquestos homes petits que viuen en les valls, y t'has perdut, com li va succehir, no fa pas gaire, a un cassador, que perseguint la petja d'un issart, feu, damunt de nostre prat, una caiguda mortal! Y ab tot, jo juraria que aquest home de que't parlo, era d'un altre rassa ben diferenta de la teva.

ENRICH

(*Que després d'haber begut, ha fixat sa mirada en Rautendelein*).

Oh!... Parla... parla! Ta beguda m'ha refrescat; però més encara tes paraules!.. (*torna a caure abatut y atormentat per una idea*) Un home d'un'altra rassa, d'un'altra rassa millor... Semblants homes també cauhen?... Oh!... Parla, parla una mica més!

RAUTENDELEIN

Y per què vols que parli? Més m'estimo anar a cercar aigua fresca al pou, perque la sanch y la pols te desfiguren...

ENRICH (*ab insistencia*)

Quédat!... No t'en vagis! (*agafa a Rautendelein pel puny, que resta indecisa*) Miram ab ta mirada d'enigma!... Oh! Si ho vegessis: el mon tornat a crear dintre tos ulls; ab les mon-

tanyes, l'aire del cel, y'ls núvols errants; el mon quan jo estich tan dolsament agegut, torna a cridarme. Quédats, jo t'ho pregol... Quédats!...

RAUTENDELEIN (*inquieta*)

Faré'l que tú voldrás... però...

ENRICH

(*ab febroso insistencia, que va aumentant*)

Quédats ben aprop meul... Jo no ho vuy que te'n vagis... Tu no ho sabs encara. Tu ni ho sospites lo que ets per mí... Oh!... No'm despertis pas! Ja t'ho explicaré. He caigut!... Però no... es ta veu la que jo vuy escoltar, ta veu que'l Cel ha fet pura y divina. Parla. Perquè no parles? Perquè no cantes?... He caigut com ja t'he dit. No ho sé pas com ha sigut: ha estat una esclavissada del camí?... Ha estat una bona o una mala caiguda la meva? He caigut entre mitg de pedruscall, de polsaguera y de matolls que se m'arrapaven. (*ab febre que va aumentant*) Vaig aterrarme tot cayent a les branques d'un cirerer boscà que havia arrelat en el relleix del cingle. El vaig arrencar de soca y d'arrel ab la embransida que jo duya y se'm va quedar a les mans, l'arbrissó florit, tot escampant ses flors rosades per damunt meul... He caigut a l'ábim y m'he mort. Ara com ara, soch mort. Dígamho que soch mort. Dígamho que ningú'm despertarà!

RAUTENDELEIN (*incerta*)

A mi'm sembla qu'ets viu.

ENRICH

Ja ho sé, ja ho sé. Jo no ho sabia abans que la vida fos la mort y que la mort fos la vida! (*defallint*) Jo queya!.. jo vivia y queya!... La campana queya... rodolavam plegats, jo y ella... Vaig caure jo primer y ella després?... o be al contrari?... Qui ho pot saber aixó? .. Ningú la sabrà la veritat, y si algú n'heu esment tant se m'endona!... Aixó era quan jo vivia, y com que ara soch mort. (*dolsament*) Acóstat! La meva mà... encara es la meva mà... blanca com la llet, y pesa com si fos de plom... Me costa molt alsarla, però'l contacte de tos cabells me fa l'efecte d'una onada salvadora... qu'ets dolsa, tu... quédats!... La meva mà es piadosa y tu ets santal... Jo ja t'havia vist... Ahont t'havia vist?... He lluitat molt per tu; pera barrejar ta veu ab el bronze de la campana, y fòndrela ab l'or del día tot festejant el sol, però may he pogut realisar aital obra mestre! May he pogut!... May!... Fins he plorat llàgrimes de sanch!...

RAUTENDELEIN

Has plorat?... Com?... No t'entenç! Què son llàgrimes?

ENRICH

(*fent un esforç per alsarse*)

Ajùdam una miça: aimada visió! (*ella l'ajuda*) T'inclines cap a mí?... Fes que'ls teus brassos amorosos me deslliurin de la terra dura, a la que'm sento com clavat en creul... Deslliuram!... Jo sé que tu pots ferho: y tréu-

me d'aquí, del meu front, ab tes dolses mans, els branquillons espinosos que varen cenyir-mhi... Fora corones!... Amor solsament!... Amor! (*ella l'ajuda a seure damunt de l'herba. Aclaparat*) Aixís estich mes be. . Gracies!... (*dols y somniós*) Que be s'hi està a n'aquí!... S'hi sent una remor estranya y sonora. Els abets balancegen misteriosament sos brassos ombrosos, y branden el cap d'un modo solem-nial... La llegenda! Sil... Es la llegenda que atravessa'l bosch!... Xiuxiueja, murmura, secre-teja; amoixa y enlaira el fullam de les mates; canta per entre mitg del herba, y tota vestida de boira, avensa ab un gran róssech, y exte-nent els brassos, me senyala ab son dit blanch!... Se m'acosta; me toca., l'orella... la llengua... els ulls... Ja se'n ha anat—y tú ets en son lloch—Tú ets la llegenda!... Llegenda, abrássam! (*se desmaya*).

RAUTENDELEIN

Parles d'una manera tant estrenya, que no se't enten. (*alsantse resoluta, prompte a dei-xarlo*) Mes val que dormis!...

ENRICH (*somniant*)

Llegenda, abrássam!

(*Rautendelein, admirada, se detura y'l mira fi-xament. Va fentse cada cop mes fosch. Tot de sopte, ella crida ab angoixa y precipitació*).

RAUTENDELEIN

Avial...

BRUIXA

(invisible desde dins de la cabana, cridant també). Noyal...

RAUTENDELEIN

Vina!...

BRUIXA

Vina tú! Entra!... Ajúdam a encéndre'l foch!...

RAUTENDELEIN

Avia!...

BRUIXA

(sempre desde dins)

Apal... Cuital... Vina! Que haig de donar menjar a la cabra!...

RAUTENDELEIN

Avia, socórrel!... S'està morint, ávia!...

BRUIXA

(sortint a la porta de la cabana. Porta a la mà esquerra una escudella ab llet y crida'l gat).

Minet!... Petit!... Ahont ets?... *(pausa)* No hi ha res a fer! Un fill dels homes; s'ha de morir?... Que's moril... Minet!... Petit!... Mira que't porto una mica de llet. Ahont ets?...

Ala!... fillols que la padrina ja vos porta medecina; mireu que hi ha el tupi plé y un tros de coca ensucrada, ben calentona y daurada!... Apa, nanos tafanés, xarrupeu y mastegueu,

donchs els reys, a clatellots
 pels palaus y castellots
 ja van, ab duchs y marquesos,
 y deixaràn faisà y oca,
 per un tros d'aquesta coca;
 y'l moscateil més finet
 per un glop d'aquesta llet!..

(Una dotzena de petits Esperits dels boscos, mascles y femelles, surten ràpidament del bosch y s llensen al damunt del tupí y de la coca).

Ap! Tu!... Pesca'l bocí.
 Tu, un glop només, ja n'hi ha prou!
 Golafre!... Si fos un bou
 jo crech que te'l menjaries
 ab banyes y tot.
 Tu, grandassot,
 que no ho veus que tot t'ho menges!...
 Y tu, lluny! com t'hi repenges!...
 Tu, peguissar, mans quietes!...
 y tu no fassis mofetes!...
 Tururut!... Tot s'ha acabat!...
 Y a donar la llengua al gat!..
 Ala!... Lluny!... A escampar la boira

(Els Esperits desapareixen com fures per entre ls matolls del bosch. Surt la lluna. Damunt de la roca que domina la casota de la Bruixa hi apareix el Faune cama assi, cama allà y fent botsina ab les mans estrajà el ressò dels crits de «Socors»).

FAUNE

Socors!... Aquí!... Socors!...

BRUIXA

Que hi ha?...

VEUS

(que sonen al lluny dintre del bosch)

Enrich!., Enrich!...

FAUNE

Socors!., Aquí!... Socors!...

BRUIXA

(amenassant al Faune)

D'ahont surt ara aquest? Perquè crides?...
Trenca-vidres!... Mata-gossos!... Trenca-ca-
mes!...

FAUNE

Avia, feu l'ull viu que venen forastés!
¿Qué porta l'oca? Gent de bé!
Tot plé d'escuma ve'l barber!
del bras del Mestre dels xicots
que porta'l gep plé de llibrots!
Perqué'l gall canta ab mala veu?...
Perqué'l Rector puja ab la creu!...

VEUS *(dintre)*

Enrich!

FAUNE

Socors!... Aquí!...

BRUIXA

Mala sofre't fassi cendres! Ara'm planta pel
damunt al Rector y al Mestre d'estudi. *(ame-
nassantlo ab el puny clós)* No més això'm falta-
va!... Un aixam de tàbachs y de mosques d'ase
te fiblin per tot arreu! Mala bestia!...

FAUNE

Ja venen! (*desapareix fent ganyotes a la bruixa*).

BRUIXA

(*a Rautendelein, que no treu els ulls d'Enrich*)

Ala!... Entra, apaguem el llum y a dormir. Cuita!

RAUTENDELEIN (*seriosa*)

No vuy!

BRUIXA

No vols venir?

RAUTENDELEIN

No, ávia.

BRUIXA

Per què?...

RAUTENDELEIN

El venen a buscar!...

BRUIXA

Y què hi fá?...

RAUTENDELEIN

Que jo no ho vuy!..

BRUIXA

Déixat de ximpleses! Els morts ab els morts!... Més val que's mori! Aixó li farà bé!... Mira com l'atormenta la vida!...

ENRICH (*somiant*)

El sol se pon!...

BRUIXA

Poch el déus haver vist may el sol!...
Ala!... Anem!... Que gegui tan com vulgui!...
Vina ab mi, reineta! (*se'n va, entrant dins la
cabana. Rautendelein queda tota sola. Fa un
hermós clar de lluna*).

VEUS (*dintre*)

Enrich!... Enrich!...

(*Rautendelein arrenca una branca florida y
senyala ab ella un cercle al entorn d'Enrich*).

RAUTENDELEIN

Ab una branca florida:
Un, dos, tres, brolla l'encis!
L'avía assegura que's fa aixís.
Jo vuy curarte la ferida.
Has de esser teu: has de esser meu.
Ningú s'acosti a vora teu.
Tan si es jove,
Com si es vell.

(*entra a la cabana*).

(*El Senyor Rector, el Barber y'l Mestre
d'estudi entren, venint del bosch, ab precaució,
l'un darrera de l'altre. Un núvol ha tapat la
lluna*).

RECTOR

Jo veig llum.

MESTRE

Jo també.

RECTOR

Ahont som?...

BARBER

Deu ho sap!... La veu venia d'aquet cantò.

RECTOR

Era la veu de Mestre Enrich.

MESTRE

Jo no sento res.

BARBER

Semblava venir dels cims.

MESTRE

Això podria esser, si's caigués cap al cel; però com que a mi'm sembla que es al inrevés, perquè quan un cau, cau de les montanyes cap a la vall y no de la vall cap a les montanyes. Mestre Enrich ha d'haver caigut segons els meus càlculs—ho juraria per la salvació de la meva ànima!—a unes dugues centes passes mes avall d'allà ahont som: hem pujat una mica massa.

BARBER

Mal llamp!... Jo encara sento cridar!... que no ho sentiu?... Si aquesta no es la veu de Mestre Enrich, jo'm comprometo a afeitar, a pel y a rapel, la barba d'en Rùbezahl y ja sabeu que hi ha feina, perquè alló es un camp mal sembrat!... Encara criden.

MESTRE

Ahont?...

RECTOR

Però ahont som?... Abans que tot, això es lo que'ns cal sapiguer. Jo estich reventat. Ab

prou feines puch arrossegar les cames. Els peus me fan mal. No tinch cor d'anar mes lluny.

CRIT

Socors!...

RECTOR

Sentiu?...

BARBER

Ara si qu'es ben aprop... a menos de deu passes.

RECTOR

(asentantse, sense alé y forses)

Jo estich rendit. No dono ni un pas més, companys. Aneu en nom de Deu y deixeu-me en pau. Encara que a vergassades me fessiu esdevenir blau y negre, no m'arrencarieu pas d'aquest lloch. No puch més!... Tan hermosa festa en honor y gloria de Deu!... Qui s'ho havia de pensar que acabés aixís, bondat divina!... Y aquesta campana, l'obra capdal del piadós Mestre Enrich!... Els designis del Altísim son ben inexplicables y capassos de fer perdre l'esma al més pintat!...

BARBER

Ahont som?... No ho demanaveu, senyor Rector, ahont haviem anat a raure?... Donchs ja cal que no'ns entretinguem pas gens y que apremem a córrer desseguida. Heu de sapiguer que som al bell mitg de la Prada d'Argent, davant per davant de la casa de la vella brui-xota!... Ala, entornemsen!... Més m'estimaria

passar una nit tot nú dintre d'un cau d'escarbats que trovarme allà ahont me trovo!...

RECTOR

Ja vos he dit que no dono ni un pas més!..

MESTRE

Anemsen, creieumel... Les malifetes dels bruixots no'm fan pas por, però aquest lloch es plè de lladres y assessins!... Esgarrifa'l nombre de robos y de morts que s'hi han comés!... Tant y tant que jo'm penso que si en Pere sense por hi vingués algùn cop, tot seguit perdria'l seu motiu, donchs aviat la coneixeria la por que ara no té!...

BARBBR

Que sabeu vos, mestre tites!... Com se coneix que no hi enteneu en art de bruixeria!... Qui ho fa tot es la vella Bruixa, qui, fastigosa com un gripau, rumia quina'n farà, no més que pel gust de fer mal. Ella es qui vos envia les malalties y qui empesta'ls vostres remats. Y per això, les vaques, al esser munyides, donen sanch en comptes de llet; per això'ls cuchs maten a les ovelles; per això els cavalls afollats se desboquen; y per això la mainada va coberta de pegadella, de golls y de floronchs!...

MESTRE

Company, això es parlar per parlar!... Ab la fosca vos heu tornat boig. Que parleu ara de bruixes!... Que no ho sentiu com gemeuen?... Aquestos ulls, l'han vist.

RECTOR

A qui?...

MESTRE

Al que busquem, a nostre mestre Enrich.

BARBER

Això son mofes de la bruixa!

RECTOR

Es art de bruixeria!

MESTRE

Prou beneitejar!... Dos y dos fan quatre, may cinch, y de bruixes ja no'n corren. Però que allà baix hi ha el Mestre fundidor de campanes, es tan cert com que jo disfrutaré de la gloria eterna un dia o altre. Alerta!... Tot seguit el núvol descobrirà la lluna y ho veurem... Alerta!... Ara!... Y be, tinch rahò?..

RECTOR

Es cert, mestre.

BARBER

Mestre Enrich!...

*(Fots tres corren vers Enrich, però al arri-
var al cercle màgich, reculen espahordits).*

RECTOR

Ayl...

BARBER

Ayl...

MESTRE

Ayl... Ayl..

*(Rautendelein apareix un moment: salta d'
una branca y's fon, ab una riallada mojeta y
diabòlica).*

RAUTENDELEIN

Ah, ah, ah, ah, ah, ah!...

(un silenci).

MESTRE (ab estupefacció).

Què es això?...

BARBER

Què hi ha?...

RECTOR

S'ha sentit riure.

MESTRE

Diria que un llampech m'ha cegat. Y que m'han fet un forat gros com una nou, aquí, al bell mitg del cap.

RECTOR

Però, ho heu sentit com reyen?...

BARBER

He sentit rialles y quelcom que's removía per aquí aprop.

RECTOR

La rialla ha vingut d'aquell pi, d'aquell d'allà baix, que encara's mou. Aquell que la luna hi dona de plé... Veyeu, allà baix, ara hi passa una garsa tot volant y xisclant.

BARBER

Ho creieu ara'l que jo vos deya de la bruixa?... Me sembla que fa quelcom més que cruspirse els rossegons de pà, no?... Que les teniu totes, o be, com jo, la por ja vos ha fet tornar la pell de gallina, companys?... Donota del diable!...

(El senyor Rector, empunyant fortament una creu en sa mà, ben alta, avensa ab energia vers la cabana).

RECTOR

Sil... Es ben bé com vos dieu!... Y si'l mateix diable s'ha entafurat a dintre d'aquest cau, no hi fa pas res, avant!... Disposem nos a atacar-lo!... Lluitarem contra ell ab la paraula de Deu!... Més clara que avuy, ben poques vegades s'ha descobert la intenció satànica, donchs ha estimbat la campana y'i fundidor, serventes la una y l'altre del Altíssim y quins cants de pau y d'amor etern havien d'omplir l'aire, desde dalt del cingle, d'un missatge de gracia. Aquí nosaltres no som res més que soldats de Deu!... Truco, donchs.

BARBER

Aturéu vos.

RECTOR

Truco. (*trucant*).

BRUIXA

Qui hi ha?...

RECTOR

Un cristià.

BRUIXA

Tant si sou cristià com si sou heretge, se pot sapiguer que voleu?...

RECTOR

Obriu.

(La Bruixa, obra la porta y apareix portant una llanterna encesa a la mà).

BRUIXA

Que hi ha?... Per què'm crideu?..

RECTOR

Escòltam! .. En nom de Deu, a qui tu no coneixes...

BRUIXA

Ja comensem ab predicots?...

MESTRE

Poca llengua, cigonya del diable!... La mesura es ben plena y'ls teus dies contats. Ta vida horrible y tes malifetes han despertat contra tu l'odi dels meus estimats feligressos!... Y si d'aquí endavant no fas la farina blana, sentiràs cantar el gall vermell al'damunt del teulat, abans que'l jorn apunti, donchs el teu cau cremarà de valent!...

BARBER

(senyantse continuament)

No tinch pas por que m'ullprenguis, gata malehida!... No'm podràs embruixar de cap de les maneres. Per tot allà ahont els teus ulls de foch vulguen esguardar el meu cadavre, per tot hi trovaràn una creu. Y ara, fes lo que te diuen: tòrnansell!...

RECTOR

Escòltam!... Per segona vegada. En nom de Deu, a qui tu no coneixes, abandona els teus jochs infernals y ajudans. Allà baix hi ha un home, un Mestre, un servidor de Deu, que ab l'ajuda del seu art, regna en els dominis de 'aire, per la gloria de Nostre Senyor y per la

maledicció y la vergonya de tot el poder del intern.

(La Bruixa, tot defensantse, ha avensat, ab sa llanterna vers Enrich).

BRUIXA

Ja n'hi ha prou! . . A la bon'horal... Tant me fa que vos l'emporteu, com que no. Jo no l'hi som fet pas res de mal. Que visqui si pot: y això que'n té ben poca de vida. L'hi dieu mestre; no se perque. Voleu dir que ja les sentiuh les campanes qu'ell fa?... Si les vostres orelles no senten res. A nosaltres si que no'ns agrada zital só. Y a n'ell, tampoch. Ja ho sap bé prou, lo que hi manca a les seves borrombes: lo millor, veushoaquí. Si totes li surten esquerdades. Apa, emportéusel. Cap a casa seva falta gent!... Ja vos ne faig present del gran Mestre!... Apa, noy, aixecat: que has d'ajudar la missa al senyor Rector! .. Cuita, que'l mestre t'espera pera ventar clatellades a la quitxalla!... Y'l barber te necessita pera que l'hi ensabonis les barbes dels parroquians!...

(Coloque a l'Enrich en un bayart de branques y fullatge. El Rector y el Mestre d'estudi l'alsen y li posen).

RECTOR

Calla, boca d'infern!... Prou flastomies!...

BRUIXA

Ja'l conech jo'l sentit de la vostra xerrameca!... La terra no es més que una caixa de morts, y'l cel blau, no es més que la tapadora. Les estrelles no son més que forats, y'l sol, el

forat gros, que s'obra al bell mitg del espay. El mon s'enfonsaria si no hi hagués el senyor Rector, oy?... Y'l nostre bon Deu no es més que un ninot, babaus!... Una bona vara de freixa es lo que vos caldria a tots plegats!... Drapots de cuinal... Més que drapots de cuina!...

(Entra a la cabana, tancant la porta ab violencia).

RECTOR

Mala bruixa!...

BARBER

En nom del cel, calleu, senyor Rector! que encara's tornarà més rabiosa y'ns podria succehir alguna desgracia.

(El senyor Rector, el Mestre d'estudi y'l Barber se'n van ab l'Enrich pel bosch. Surt la lluna, molt clara, iluminant la prada en calma. La primera, la segona y la tersa Elfa surten, l'una derrera l'altra, del bosch).

ELFA 1.^a

Germanal!...

ELFA 2.^a

Germanal!...

ELFA 1.^a

Blanca y d'argent, la lluna es dels serrats la sobirana: amorosint el capvespre, en els prats y en les vallades.

ELFA 2.^a

D'ahont vens ara?...

ELFA 1.^a

D'allà hont se trenca
la llum en mil colors, al trovar l'aigua
de la cascata remorosa que s'estimba
sens parar may. Som deixat la nit humida.
Del abim negre, hont l'escuma hi canta,
he sortit a les palpentes; y en la roca viva,
una porta he trovat, tota guarnida
de gotes d'aigua, que ab la lluna brillen.

ELFA 3.^a (*arrivant*)

Ja soch aquí!

ELFA 2.^a

D'ahont vens tu ara?

ELFA 3.^a

Que no voleu ballar? Ha arribat l'hora
de dansar follament. Jo soch la filla
del llach profund y clar que, en mitg de roques,
s'obra com un preuhat joyell tot negre,
que serveix de mirall a les estrelles.
A flor d'aigua, al clar de lluna,
l'estofa d'argent que porto
he destriat del oreig calmós
y he vingut tot volant ab la ventada
que dels cimalls se'n baixa ab el capvespre.

ELFA 1.^a

Ballem, germanes, que ja gruny l'oratge!...

ELFA 2.^a

Giravoltem y salta la miralta!...

ELFA 3.^a

Juguem a cuit?... Voleu? Canta, corona! ..

(Els llampechs brillen al lluny, seguits de trons fondos. Rautendelein entra tot de sopte, ab les mans derrera del cap, venint de la porta de la casota. S'atura en sech contemplant a les Elfes, il·luminada per la lluna).

RAUTENDELEIN

Bona nit, petites Elfes!...

ELFA 1.^a

¿Qui ha cridat, germanes?

ELFA 2.^a

Ma vesta s'ha esquinsat. Que'l llamp te fongui gatosa malehida!...

RAUTENDELEIN

Salut, petites Elfes!...

ELFA 3.^a

Salta!... Miralta!... Balla, corona!...

(Las Elfes ballen reposadament, al só d'una música llunyana).

RAUTENDELEIN

Que no m'hi voleu, germanes?...

El meu vestit es d'argent,

l'ha teixit l'áva,

ab un raig de lluna!...

Els meus cabells son d'or,

si'ls llenso al aire,

son com la flama!...

Balla coronal... Salta miralta!...

(ballant)

TOTES

Balla coronal... Salta miralta!...

RAUTENDELEIN

Dins del llach hi ha caigut
 una campana!...
 Elfes, digueume si l'heu vista!
 una campana a dintre l'aigua!...

TOTES

Balla corona!.. Salta miralta!...
 No hi era pas!... No la hem trovada!...

*(El Faune arriba, caminant com un boch.
 Trons més forts, llampechs més sovints y forta
 pluja).*

FAUNE

Es massa fonda per vosaltres!...
 Be prou la sent en ses entranyes
 l'estany, donchs l'aigua,
 ja sobreix per les margades!
 Tot ho he fet jo!... Oh!... Issa!... Au!...
 Sentiu, vora la gripia, com rondina'l brau?...
 Y'l vedellet allarga'l coll y també crida!...
 Damunt les anques del cavall,
 el tàbach y la mosca hi fan ses bodes;
 y un aixàm de mosquits murmuradors
 dansa al entorn de la cua amorosa!...
 Apa, sagal, desensopeixte!...
 Que la minyona ja s'apropa
 y si la palla es ben calenta
 quina abrassada més dolça!...
 Ja s'acabat l'ensopiment
 el fret d'hivern, el glas, la neu!...
 Ja tot murmura!... Ja tot torna a la vida!
 Ja tot fermenta!... Gata y gat miolen:
 y l'astor y'l rossinyol,

el pardal y la llebra,
 el gall y la perdiu y la gallina;
 y la guatlla y el cigne,
 la cigonya, l'alosa y l pinsà;
 qui ha fet avuy, farà demà!...
 Y'ls escarbats, les papellones,
 y les granotes y'ls gripaus
 tots canten el mateix salm!...

Tots volen estimar!... Tots volen viure!

*(Abrassa a una Elfa y s'en va ab ella, en-
 dinsantse pel bosch y desapareixent. Les altres
 Elfes, fugen també. Rautendelein queda sola,
 abstreta en fonda meditació. L'oratge, la tem-
 pesta y la pluja han parat. L'home d'aigua surt
 del pou. Ilumina la escena un hermós clar de
 lluna).*

L'HOME D'AIGUA

Brékékékék, brékékékék! Ep!... Tu!... Que
 hi fas aquí?...

RAUTENDELEIN

Ay, l'Home d'aigua! Estich més trista!...
 Més trista!...

L'HOME D'AIGUA *(ab malicia)*

Brekekekek! De quin, estàs trista? Del ull
 esquer, o be del dret?...

RAUTENDELEIN *(distreta)*

Del ull esquer. Qué potser no'm creus?...

L'HOME D'AIGUA

Eh!... eh!... Si!... si!...

RAUTENDELEIN

(tocantse ab el dit l'ull esquer)

Mira... Que es això?...

L'HOME D'AIGUA

Qué?... De que parles?

RAUTENDELEIN

De lo que tinch al ull.

L'HOME D'AIGUA

Que hi tens al ull?... Veyam.

RAUTENDELEIN

M'hi ha caigut una goteta que crema.

L'HOME D'AIGUA

D'ahont?... Del cel?... Acóstat; veyam...

RAUTENDELEIN

(ensenyantli, ab el dit, una llàgrima)

Es una goteta que brilla y crema. Míratela.

L'HOME D'AIGUA

Ay, qu'es bonica!... Si vols te la treuré y la posaré dintre d'una petxineta vermella.

RAUTENDELEIN

Apal!... Si! Aquí la tens!... Te la poso damunt del empit del pou. Y qu'es això?...

L'HOME D'AIGUA

Un hermós diamant!... Si te'l mires be, hi veuràs brillar tot el dolor y tota la felicitat d'aquet mon, a dins d'aquesta pedra preciosa. Se'n diu llàgrima!...

RAUTENDELEIN

Llàgrima?... Si que ho es. Y soch jo qui l'ha plorada. D'aquí endavant ja ho sabré lo que son llàgrimes. Apal!... Còntam una rondalla.

L'HOME D'AIGUA

Vínaten ab mi... Tant que t'estimo!

RAUTENDELEIN

No! Ja estich bé aquí. Dintre del pou no hi ha més qu'aranyes, gripaus y bestiores; tots plegats me feu fàstich.

L'HOME D'AIGUA

Brekekekek!... Si que'm sab greu!

RAUTENDELEIN

Mira: un altre goteta.

L'HOME D'AIGUA

Som al temps de les pluges!... Allá baix, el mestre Thor, fá brillejar els llampechs, que cauhen de sa barbassa, tendres com el parpalleig d'un ull d'infant, y coloren d'un blau moradench els estols de núvols y de boires. Un vol de corbs, que la claror del llamp descobreix, acompanya tumultuosament al mestre, ab les ales xopes de la pluja tempestuosa. Escolta... escolta, com la terra assedegada s'empassa l'aigua; y mira... com se revifen els arbres, les herbes, les mosques, y els tauçs, a la resplandor dels llampechs! Córax!...

(Fa un llampech)

En el fons de la vall... el Mestre està bó!... Per ell s'encenen fochs de joya: el martell es tot flama. Dotze mil llegues de claror!... La torra de la Iglesia, fa tentines: el campanar està a punt d'enderrocarse. Y de dintre, ne surt una fumera d'allò mes espessa...

RAUTENDELEIN

Que se m'endona a mi de tot això!... Cón-
tam una altra cosa més bonical!...

L'HOME D'AIGUA

Brékékékék. Un gafarró, un no res: quins
miraments vos pot tenir?... Quan l'amanya-
guen vos pica. Està bé, això?... Un fa lo que
pot, y al cap d'avall per tot premi, vos venten
una bofetada. Que no tinch rahò?... Que vols
que't conti més, jo, ara?... Miréula com fa'l
bot.

RAUTENDELEIN

Res. Déixam estar.

L'HOME D'AIGUA

No vols que't conti res més?...

RAUTENDELEIN

No.

L'HOME D'AIGUA (*pregant*)

Que tens, ara?... Eh?... Dignes, cuital!...
Que tens?...

RAUTENDELEIN

Vuy anarmen ben lluny de tots vosaltres.
(*Mirant al lluny, ab els ulls plens de llàgrimes*).

L'HOME D'AIGUA (*ab dolor*)

Que t'he fet?... Ahont vols anar?... Que
potser vols anarten al pais dels homes, boja?...
Ten compte lo que't dich: l'home es un ser
que la casualitat va portar entre nosaltres.
Com qu'es d'aquest mon, no existeix. Es mitg
germà y mitg enemich nostre!... Malhaurat

aquell que essent de la gent lliure de les montanyes, va a barrejar-se ab aquest poble malehit!... Aquest poble que, feble d'arrels, té la folla intenció de destruir ses arrels profundament enfonsades dins la terra, y que, malalt desde'l seu origen, va creixent com una trumfa que ha brollat en el fons d'un celler. Ell be prou que allarga'ls brassos esllanguits cap a la llum, però'l sol que es el seu pare, ni tan sols el coneix. Un ventíjol de primavera esbossina fàcilment les branques tarades, al pas que amanyaga y refresca les tiges verdes. Imprudenta!... Deixals estar!... No hi vagis!... Te voltarán el coll d'una pesanta mola, te faràn entrar dins de la nit negra de les boires, y en comptes de riure, com fas aquí, no faràs mes que plorar! Y geuràs encadenada a un llibrot vell y portaràs, al damunt, com ells, la maledicció del sol paternal.

RAUTENDELEIN

L'avía diu que ets un sabi. Mírat els xaragalls com brollen de per tot arreu!... No hi ha ni un filet d'aigua que no se'n hi vulga anar al país dels homes!...

L'HOME D'AIGUA

Córax!... Brekekekek, però tu, no!... Escólta be lo que't vaig a dir!... Tinch mes de mil anys. Déixals fer sa via a n'aquests petits servents dels homes!... Deixalshi rentar la roba, moure'ls molins, regar l'ensiám y les cols... (*ab calor, insistint*) Però tú, princesa Rautendelein: tú has de esser la esposa d'un

rey!... Tinch una corona de cristall vert y vuy posàrtela a dins d'una sala, ahont hi brilla l'or!... El pis y el sostre son de pedra blava; la taula y les cadires, de coral vermell...

RAUTENDELEIN

Més m'estimo els meus cabells daurats que la teva corona de safir!... No'm pesen tant, y'm serveixen de corona. Per més que la taula y les cadires siguin de coral, ja t'he dit que no hi vuy viure entre peixots, aranyes, gripaus y bestiores; y que tots plegats, me feu fàstich!...

(*avensa cap al bosch*)

L'HOME D'AIGUA

Ahont vas?...

RAUTENDELEIN

Què n'has de fer?...

L'HOME D'AIGUA

Jo vuy saberho! .. Brekekekek!... (*ab dolor*)

RAUTENDELEIN

Me'n vaig allà ahont me plau.

L'HOME D'AIGUA

Y ahont es que't plau?...

RAUTENDELEIN

Assà y allà.

L'HOME D'AIGUA

Assà y allà?...

RAUTENDELEIN (*alsant els brassos*)

Y... cap al país dels homes!... (*se'n va corrent y desapareix pel bosch*).

L'HOME D'AIGUA (*aterroritsat*)

Còrax!... (*gemegant*) Còrax!... (*molt baix*)

Còrax!... (*brandant el cap*) Brékékékék!...

TELÓ

ACTE SEGON

La casa de mestre Enrich. Una cambra de vell estil alemany. La meitat de la paret del fons, la ocupa la llar de foch. L'altra meitat uua finestra, ab vidrets cerclats de plom. Sota la finestra, un llit. Porta a l'esquerra que dú al obrador. Porta a la dreta, que mena al vestíbol. Taula, cadires. Damunt de la taula, una gerra ab llet, tasses y un pà. En les parets penjen, en marchs sensills, reproduccions d'obres d'Adam Kraft, de Peter Vischer y d'altres. En lloch qu's vegi bé, un Sant-Crist, de fusta pintada.

(Els dos fills de l'Enrich; l'un de cinch anys, l'altre de nou, estàn asseguts a taula, prenent sa tassa de llet. Van vestits de festa. Magda, també vestida de festa, entra per la dreta, ab una toya a la mà. Es de bon matí. La claror augmenta poch a poch.)

MAGDA

Mirèu, nois, que porto! Les he trovades al cap d'avall del hort. Avuy que la festa se fa per vostre pare, 'ns ne posarem forsa, oy, macos?...

NEN 1^{er}

Jo'l vuy el ram!

NEN 2.^o

Jo també!

MAGDA

Hi haurà cinch flors per cada hú, y això que ab una de sola ja n'hi ha prou pera obrir les portes del cel. Apa! cuiteu, acabeuvos la llet y el pà, que'ns en anirem. D'aquí a la capella, hi ha un bon tros y tot es pujada.

UNA VEHINA

(guaitant per la finestra)

Ja us heu llevat, Magda?

MAGDA

Ja fa estona. No he pogut pas tancar els ulls en tota la nit; però com que no eren les penes, les que no m'han deixat dormir, aquí'm teniu aixerida com si hagués passat la nit ab un son. Me sembla que farà bon dia, eh?...

VEHINA

Si, molt bon dia.

MAGDA

Vindreu ab nosaltres, oy?... Ja podeu venir, ja, perque 'ls nanos no van gaire depressa. Tinch unes ganes de serhi allà dalt!... Si una tingués ales!... Tinch una alegría y estich mes neguitosa!...

VEHINA

Qué ha passat la nit allà dalt, vostre marit?...

MAGDA

Es clar! Ja estaré ben contenta si la campana es al campanar, quan hi arrivi l'ajuntament. Lo qu'es de temps no n'hi havia pas

gaíre. Gracies que l' Enrich hagi pogut dormir un parell d'hores. Cregueu qu'estaria ben contenta. Però vaja, que si'ls fatichs han sigut grans, el premi encara ho serà més. No vos podeu figurar de quina pietat, de quina puresa y de quina maravellosa claretat, es el só de la campana nova. Fixéushi be, quan alsi la veu, avuy, per primera vegada. Sembla una prédica y una pregaria; sembla que 'ls àngels cantin un himne de felicitat y de consòl!...

VEHINA

Molt bé; però lo que m'estranya, es que desde la porta de casa, se veu molt bé la capella al cim de la montanya, y lo qu'es la bandera blanca que varen dir que hí desplegaríen aixís que la campana fos penjada, encara no la he vista.

MAGDA

Voleu dir que 'no hi es? Torneu a mirar.

VEHINA

No, no, no's veu.

MAGDA

Això es qu'encara no deu estar tot apunt. Bé n'hi costa de treballs y de càlculs al pobre del meu marit, la ditxosa campana. Però no poden trigar gaire a posarhi la bandera blanca.

VEHINA

Qué volèu que us digui. Jo he sentit dir pel poble que allà dalt hi han succehit coses estranyes. S'han experimentat senyals de desgracies. El masover de cal Hochstein, ha vist

una dona nua que, cama assi cama allà al damunt d'un sanglè, hà passat per entre mitg dels blats. Li ha tirat un cop de roch y tè tota la mà balba. Aixó ha estat aquesta nit. Y diuhen qu'els mals esperits de les montanyes estàn rabiosos contra la campana nova. Lo que m'estranya es que no'n sapigueu res. El Batlle ja hi es ab una pila de gent...

MAGDA

El Batlle es allà dalt? Per l'amor de Déu!

VEHINA

No us alarmeu, qu'encara no se sap res del cert. Sols diuhen que va volcar la carreta que duya la campana. Però, ben bé, ningú ho sap.

MAGDA

La campana ray! Mentres a l'Enrich no li hagi succehit res de mal. Mircu, no'm vuy treure les flors. Lo que si us agrahiria es que os emportéssiu els nens. ¿Voleu?...

VEHINA

Si, si, ja ho crech. Vindreu a casa, macos, oy? *(pren els nens que Magda li dona per la finestra.)*

MAGDA

Jo 'm vuy enlestir, per marxar desseguida, cap amunt a trovar l'Enrich.

(La vehina desapareix de la finestra. Magda, surt desseguida ab precipitació. Queda la escena sola. Se senten veus a fora y un crit fortíssim de Magda. El senyor Rector, entra rapidament, sospirant y aixugantse 'ls ulls. Mira

al entorn, com buscant alguna cosa, fins que veu el llit Hi va y'l descobreix. Després, avensa cap a la porta, en el moment en que entren el Barber y'l Mestre, portant al Enrich. Magda vè al darrera, plorant desesperada. Posen al Enrich damunt del llit. Entra molta gent del poble, homes y dones, que aconsolen a Magda.)

RECTOR

Calmeuvos, senyora; calmeuvos, per l'amor de Deu! Quan l'hem trovat ens pensàvam qu'era mort, pero ha tornat en si al entrar al poble. El meije diu que hi ha esperanses.

MAGDA

Esperanses, Déu méu... y pensar que fa poch era tan ditxosal Però, què ha passat?... Ahont son els nens?

RECTOR

Calma, reculliment, paciència, senyora! Ja sabeu que quan més gran es nostre desconsol, es quan Deu se recorda més sovint de nosaltres. Però si ell ha disposat que'l vostre espós no's curi, podeu estar ben segura de que disfrutará ben prompte de la joia eterna. Això sempre es un consol.

MAGDA

No me'n parreu de consol, senyor Rector, que no'l necessito. L'Enrich se curará!... ¡Jo ho vuy que's curil...

RECTOR

També ho esperem nosaltres. Y si no es

aixís, qu'es fassi la seva santa voluntat. D'una manera o d'una altra, Mestre Enrich triomfarà. Ha fós la campana pera servir al Altíssim; pera servirlo, ha anat a les montanyes, plenes encara d'esperíts tenebrosos que desafien a Deu nostre senyor; y pera servirlo, també, ha caigút lluitant contra la rabia del Infern, que tement el míssatge graciós de la campana, s'ha conjuminat pera ferirlo. Però 'l càstich de Deu no's farà esperar!

BARBER

Aquí aprop hi ha una dona que fa miracles y ho cura tot, dihent psalms, del mateix modo que abans ho feyen els deixebles de Jesús.

RECTOR

Aneula a buscar. Que vingui! Porteula.
(*El barber se'n vá.*)

MAGDA

Però que li ha succehit, Déu meu! Digueumho!... Cuiteu!... Y vosaltres, batxillers què hi feu aquí? Ala!... sortiu a fora si vos plau. La vostra curiositat es impía. Les vostres mirades encara li fan més mal. Tapeulo bé. Ala, a fora! Aneu a veure 'ls pallassos del envelat, si vos voleu divertir, que aquí feu nosa! Però qué li ha succehit, diguéu! qué vos heu tornat muts?...

MESTRE

Es que ben bé no ho sabem. Fou per salvar la campana que caigué? Lo que puch dir

vos, es que si vegessiu d'ahont ha caigut, cauríeu de genolls en terra y donaríeu gracies a Deu, donchs, el no haverse mort caient, ja es un miracle.

ENRICH (*debilment*)

Deume una mica d'aigua.

MAGDA

Ala, fora!...

RECTOR

Aneusen ara, bona gent. Aquí necessiten repós. (*La gent s'en va*) Anemsen nosaltres també. (*a Magda*) Si'm necessiteu, ja sabeu ahont soch.

MESTRE

Jo també. Si voleu que'm quedi?

MAGDA

No, no, aneusen, aneusen, deixeu-me sola ab ell!

(*El Rector y el Mestre s'en van.*)

ENRICH

Deume una mica d'aigua!

MAGDA

(*acostantshi ab un vas d'aigua*)

T'has despertat, Enrich?...

ENRICH

Tinch set! Que no'm sentis?

MAGDA (*involuntariament*)

Una mica de paciència.

ENRICH

Ay, Magda! Aviat no'n podré tenir de paciència. Aviat n'hauràs de comensar a tenir forsa tu (*Ben febrosament*). Gracies, Magda!

MAGDA

Ay, Enrich, no'm parlis aixís, que'm fas por...

ENRICH

No'n tinguis de por (*ab violencia*). Be prou qu' hauràs de viure sense mi.

MAGDA

No, aixó no! Jo no puch viure sense tu.

ENRICH

El teu dolor me fa riure y m'atormenta. Es indigne de tu; no veus que ets mare: fixat en lo que't dich y domínat.

MAGDA

Ves quines coses de dirmel...

ENRICH (*enguniós*)

Si es la pura veritat. Allà ahont son els nens, allà hi ha la teva felicitat, la teva vida, la tèva miseria; allà ho tens tot; y sí no fos aixís, fora una infàmia.

MAGDA

Ayl... Deu meu!... Però si jo t'estimo molt més que als meus fills, que a mi mateixa, més que tot.

ENRICH

Pobres orfanets! y pobre de mi, que'm veig

condemnat a tréureus de la boca nostre pà de cada dia. Però jo estich perdut, me sento enmatsinat, y oviro com s'costa l'ombra espessa de la mort. Tant de bó qu'ella 'm porti la llum benhaurada! (*ab dolsura*). Dónam la mà. Jo t'he fet molt de mal ab les meves paraules y'ls meus actes; ben sovint he ferit el teu amor, però no era culpa meva. Ara que me'n tinch d'anar per sempre mès, perdónam, Magda!...

MAGDA

Perdonarte?... Jo?... Si m'estimes, no'm parlis aixís, Enrich, que'm faràs plorar. Més val que'm renyis. Tú ja saps lo que ets per mi.

ENRICH

No, no ho sè pas.

MAGDA

Si; jo era ignorant, pobre, inquieta; jo vivia com sota d'un cel gris y plujós. Tú vares cridar-me, y vares endúrtem ab tú cap a la joya! Com vols que't perdoni, si no m'has fet mes que bé; si't dech tota ma vida?...

ENRICH

Tu't penses qu'he sigut jo qui t'ha fet florir? T'enganyes. Ha sigut tot obra d'Ell, del que ab les tempestats del hivern fuejeja els milions de flors que han brollat en el bosch primaveral, y del que, veyent que la meva obra era dolenta, m'ha estimbat ab ella dins del abím. La campana caiguda no era pas, Magda, feta per les alsaries, no servia pera despertar l'eco dels cimals.

MAGDA

No't puch entendre. Una obra tan alabada, sense un defecte, sense una tara en el metall, d'un só tan pur! «La campana del Mestre Enrich», deya el senyor Rector, «cantarà en les montanyes com un chor d'angels.»

ENRICH

No, en las profunditats potser que si que hi sonará, may en els cims. Es en và tot lo que's fassi! He acabat! Soch vell! Soch tant mort com tots els morts!

MAGDA

Oh, no! No ho digues aixó, per l'amor de Deu! Un home com tú, plé de ventura!... Un Mestre, dins del teu art!... Mès de cent campanes, desde'l cim de cent campanars, canten ta gloria, y com grosses copes, vessen a dolls la bellesa profunda de la teva ànima per damunt de les viles y de 'ls prats. Tú cantes ab elles a les clarors del auba, al mitj dia daurat y a les vermellors del capvespre. Com pots despreciarlo aquest passat de gloria?...

ENRICH

Gracies, Magda! El teu só'm revifa molt més que'l de totes mes campanes! Però vuy que'm compreguis, Magda! La meva obra darrera, ha fallat!... Quan la pujaven serres amunt jo la seguía corprés d'engunia. Però... caigué daltabaix, y ara reposa dins del estany de la montanya, y ab ella'l darrer fruit de ma forsa y de mon art. Ab ella, hi ha lo millor de

ma vida. Y això no ho recobraré may més. Ja porto dol de tot lo perdut y lo que'm queda, no es més qu'un sach plé de remordiments, d'engunies, de bogeries, d'errors, de tenebres, de fel y de vinagre. Aixó ha sigut ma vida!... Tant diferenta que jo l'havía somniada! Volar enlaire, molt enlaire, may arrossegarme per les valls, arràn de terra, sinó produhir y treballar, per damunt dels cims més alts y de la mar inmensa dels núvols!... Y pensar que si volgués alsarme altre cop, no faria més que caure més avall! Caldria que'm tornés jove, molt jove, pera viure com jo voldria. Tant de bó florís per mi, en la montanya, la flor maravellosa de la eterna joventut! La flor màgica que dona forsa als nirvis, al cor y al cervell, y dona, ab la concepció inesperada d'una obra nova, la folla alegria del vencedor!...

MAGDA

Oh! Enrich!... Enrich! Si jo sapigués descobrir lo que tú desitges!... Be prou que la buscaria la font de la joventut, encara que hi hagués de perdre la vida entre 'ls matolls espinosos que la volten! De bon grat la donaria jo, si tú hi poguéssis remullarhi els llavis!

ENRICH (*ab deliri*)

Oh, estimada esposa! No ho vuy! No hi ha més que sanch en la font! No més que sanch! No ho vuy!... Déixam!... Vesten!... Y... dèixam .. morir!.. (*Se desmaya.*)

(*El senyor Rector entra per la porta de la dreta y desseguit, Rautendelein. Aquesta va*

disfressada de serventa y porta un cistell de fruita.)

RECTOR

Com se trova?

MAGDA

Molt malament! Està molt mal. Pateix un dolor incompreensible. Ja no sé si témer o esperar. (*Se tira un mocador a les espatlles per sortir.*) No parlaveu d'una dona que fa miracles?...

RECTOR

Si; perxó he vingút. Viu a cosa d'un quart del poble, a l'altra banda del riu, a la entrada del abetar y s'anomena...

MAGDA

Qué potser parleu de la bruixota de la prada d'argent?...

RECTOR

Y ara!... qué dieu, Magda?... Alló es un rebuig de dona, una amistansada del diable que ha de morir de mala mort, no hi ha més!... Una colla de vilatans ja me la volen escometres a cops de roch y a vergassades y s'han endut una bona provisió de llenya seca pera cremarla, donchs ella y ningú més que ella es la culpable d'aquesta desgracia. No, la que jo vuy dir es una bona dona, molt piadosa, viuda d'un pastor que fou que la va ensinestrar en aquesta mena de cures. Qué voleu anar a trovarla?...

MAGDA

Si, si. Me'n hi vaig desseguida. (*Al sortir, se trova ab Rautendelein qu'entra.*) Qué vols, noya? Quí ets?

RECTOR

Es l'Agna, que vé de la cabana d'en Miquel. No li pregunteu pas res, perque es muda, la pobreta. Vos porta un cistell de fruita. Es una bona noya.

MAGDA

Mira donchs. Estigues a vora'l llit, mentres jo soch fora. Fes companyia al pobre malalt. Jo torno desseguida. (*Se'n va.*)

RECTOR (*a Rautendelein*)

Apa, seu. Sigues ben bona minyona y veyes de fer servey, que Deu t'ho tindrà en compte. (*Pausa. El Rector la contempla llarga estona.*) Sembla impossible del modo que t'has tornat, desde que jo no t'havia vist. Deu t'ha donat forsa hermosura. Per un cantò me sembla que no ets tú, y per l'altre, si. Mes aviat sembles una prinpcesa de llegenda... Apa, fins després. Refrésali'l front, La febre l'arbora. (*A Enrich.*) Que Déu te tinga compassió! (*se'n va.*)

(*Rautendelein, un cop sola ab ell, transforma son mutisme y son posat humil d'abans, en una gran activitat.*)

RAUTENDELEIN

Apa! Obrim la finestra! (*Ho fa*) Quin dia mes hermós! Demà, perxó, farà vent. Un nú-

vol, llarch com un peix gegantí, s'arrossega per les montanyes: demà, quan esclati, tots els Esperits folls vindran, a través dels boscos d'abets y per les timbes, cap al país del homes!... Cu-cut!... Cu-cut!... Encara canta a n'aquí'l cu-cut! Mira... mira les oranetes com se llensen y com donen voltes per l'espai lluminós, mentres el dia, camina que caminarás! (*L'Enrich obra'ls ulls y se fixa ab ella*) Ala!... Foch!... guspireja!... flameja!... Aixís! (*Brolla un gran foch en la llar.*)

ENRICH (*ab gran estranyesa*)

Qué... dius .. qui ets tú?..

RAUTENDELEIN

(*vivament, joyosament y sense por.*)

Jo?... Rautendelein.

ENRICH

Rautendelein? May l'he sentit aquest nom. Però, jo ja t'he vist alguna vegada! Ahont era que't vaig veure?...

RAUTENDELEIN

Allà dalt! a les montanyes.

ENRICH

Just. Si, quan he caigut; quan tenia febre. He somniat ab tú!... Y ara, encara somnio; quins somnis més extranys... Oy?... Aquí es a casa meva. Allà, crema la flama de mà llar: jo soch al llit, malalt, a punt de morir: puch tocar la finestra; a fora, volen les oranetes: al hort, hi canten els rossinyols; m'arriva el per-

fum dels gessamins. Tot ho sento: fins el més petit detall.. Y pensar que somniol

RAUTENDELEIN

Tu somnies... Y per què?

ENRICH

Perque si... perque somnio. Sobre tot no'm despertis pas. Somni o vida, tant se val: la qüestió es qu't veig. Tu vius, tu m'acompanyes per tot, aimat Esperit. Potser te porto a dins de l'ànima? Lo que jo vuy es que't quedis!

RAUTENDELEIN

Tant temps com tu voldràs.

ENRICH

Com potser que tu sigues un somni?

RAUTENDELEIN

No ho soch un somni! Mira, veus aquesta avellana? (*n'ha agafat una del cistell y se la posa a la boca*) Sents com la trenco? (*Ho fa.*) Esperat. Ara m'acosto, agafo la cadira, m'assech aprop teu y mastego l'avellana. No sents?.. Es un somni tot això?...

ENRICH

No; però digues: d'ahont vens, qui t'ha enviat? Qué hi busques a casa meva, aprop d'un malalt que conta 'ls instants que li falten de vida?...

RAUTENDELEIN

Jo hi vinch aquí perque m'agrades. Jo soch filla del bosch, de les montanyes y dels

estans. Quan el vent xiula y bramula, com un gat feréstech, m'agrada giravoltar pels aires com una boja! Aleshores, faig unes rialles! Desperto al eco, als faunes y a les ninfes. Els esperíts de l'aigua y de les selves venen a riure ab mi. Però també soch dolenta, esgarrapo y mossego crudelment, quan me fan enfadar! No tingues pas por; a n'a tu no't mossegaré pas, perque t'estimo. Si vols, me quedaré al teu costat: però valdria més que te'n vinguessis ab mi cap a les montanyes. Veuràs, allà dalt, quína vida!... T'ensenyaré càus plens de diamants, y mines, en les que géuen, ignorats de tothom, desde'l comensament del món, els topacis, les amatistes y les esmeragdes. Faré tot lo que tu vùlguis. Tindrè sempre la mirada fixa en tos ulls y abans de que tu parlis, jo ja't diré que si. L'àvia diu que...

ENRICH

Qui es l'àvia?...

RAUTENDELEIN

L'àvia?...

ENRICH

Si.

RAUTENDELEIN

No la coneixes?

ENRICH

Soch home, y per lo tant, cego.

RAUTENDELEIN

Aviat hi veuràs. Jo tinch el dó d'obrir els ulls, cap als espays del cel, no més que besantlos.

ENRICH

Obram els meus!

RAUTENDELEIN

T'estaràs ben quiet?...

ENRICH

Probaho!

RAUTENDELEIN (*besantli'ls ulls*)

Ulls, obriuse!

ENRICH

Oh, imatge adorada!... Estel de ma agonía!... branca florida, que la mà carinyosa de Deu, ha cullit pera mi en una primavera llunyanal Jo era cego y ara la llum m'enlluherna, y plé de pressentiments, comprench ben bé de quin món ets. Com més te miro, imatge misteriosa, més sento que hi veig.

RAUTENDELEIN

Míram, donchs, tant com vulguis!

ENRICH

Que'n son d'hermosos els teus cabells d'or! Quin esplendor! Tu, al meu costat, somni el més estimat de tots els meus somnis! La barca de Carón se torna una barca reyal, ab veles de porpra que'l vent desplega, y emprén una ruta de festa cap a Llevant, cap al sol del dematí. El sents el vent de Ponent? Ja bufa y'ns empeny, encrespant les ones blaves de la mar del Sur, que ja'ns bressen y'ns envolcalla, ab una frescor de diamant! Y nosaltres, enmantellats ab la seda y l'or, ja mesurem, ab confiança

benhaurada, la distancia que'ns separa... de lo que tu ja saps... de la illa verda, ab ses riberes cobertes d'albes, que banyen ses arrels tendres en les blavors del mar encés pel sol. Sents els himnes que canten tots els xantres de la primavera, mentres esperen que hi arribém?...

RAUTENDELEIN

* Si, que'ls sento!

ENRICH (*aclaparat*)

Ja estich apunt!... Però la llum s'apaga!... Un fret de mort se m'apodera de tot el cos!...

RAUTENDELEIN (*ab gestes màgichs*)

Mestre!... Dorm!... Quan tu't despertaràs, seràs meu. La forsa dels pensaments y dels encísos, obrarà perque't curis!

(*Fa gestos misteriosos aprop del foch*)

Els tresors encantats aspiren a la resplandor;
En las profunditats, no hi brillen pas;

Els gossos lladren, però es en vá;

ploren, però guanya l'art sobirà!

Calli l'engunia, mori 'ldolor!

Y que triomfi la resplandor!...

Un, dos y tres. Brolla l'encís!

Un, dos y tres. Ja ets lliure, Enrich!

(*Això ho ha dit Rautendelein, d'un modo solemne y totalment transfigurada.*)

ENRICH

Qu'es lo que'm passa?... De quin són jo'm desperto?... Tinch la mà tota d'or!... Es la carícia del sol!... Me sento tot un altre!... M'agita una forsa nova!... Desitjo!... Espero!... Fins

concebeixol... (*Boig d'alegria. Magda entra en aquest moment.*) Ets tu, Magda?

(*Rautendelein s'amaga en un recò mirántsel ab ulls brillants, plens d'alegria.*)

MAGDA

Ja t'has despertat?...

ENRICH

Si, Magda! Ets tu?...

MAGDA (*ab alegria*)

Com te troves?...

ENRICH (*delirant de joya*)

Bé! Molt bé! Viuré, ho sento; viuré!...

MAGDA

Enrich!.,. Espós! (*ab un gran crit, fora de si.*)

TELÓ

ACTE TERCER

Un forn de vidre abandonat en la montanya, a la vora de les congestes. A la dreta, roques fent de mur. A l'esquerra, una fornal ab xemeneya y manxa. El conjunt té un aspecte de cova. Gran obertura al fons, per la que's veu el paissatge montanyós: boscos d'abets, estanys y cims nevats; y aprop de la obertura, un camí de roques. A la dreta, en primer terme, una mena d'abeurador de pedra y una porta, tallada en la roca viva, que dona a un soterrani. En el sostre, un forat per la sortida del fum. Es al mitg dia. Sol brillant. Xafagor aclaparadora. Se senten brunsir les mosques.

(El Faune del Bosch, entra pel fons, després d'estar una estona indecís, portant una soca de pi. L'home d'aigua surt del abeurador, no més que arràn de cintura.)

L'HOME D'AIGUA

Entra, brékékékék!

FAUNE

Ets tu?

L'HOME D'AIGUA

Si. Al diable'l fum de la pinassa y el sutge!
No s'hi pot tenir cara!

FAUNE

Que han volat?

L'HOME D'AIGUA

Qui?

FAUNE

Qui ha de ser? Ells!

L'HOME D'AIGUA

Es clar, o sinó ja foren aquí.

FAUNE

He trovat al brau!

L'HOME D'AIGUA

Qué diu?

FAUNE

Que li fas mal de cap ab tants brékékékéks!

L'HOME D'AIGUA

Pot ser li faré un cap nou, al brau, si xerra massa! qu'es tapi les orelles!...

FAUNE

Ben fet, noy!

L'HOME D'AIGUA

Al brau, y al altre.

FAUNE

L'altre si que s'ho mereix; més que'l brau! Mira que plantarse de cop y volta a les nostres montanyes com si fos l'amo! Y quin neguit! Remou la terra, busca 'ls metalls, els fon y 'ls hí dona forma. La més hermosa de totes les Elfes es la seva xicota, a nosaltres ens fa servir de bésties, y 'ns ho hem de mirar de lluny! Tot ressona nit y dia ab sos cops de martell. La resplandor de sa fornall arriba fins a ma cova llunyana. Jo no sé que dimonis porta entre mans!

L'HOME D'AIGUA

L'haguessis estímbat ab sa campana. No succehiria tot aixó. Qu'en faria de temps que fora podrit a dintre de l'aigua el galant fundidor, aprop de sa malehida campanota!... Ab ella y ab els seus ossos de bona gana hi jugaria a daus!...

FAUNE

Malvinatge les crestes de tots els galls y les cues de tots els dimonis!... Si ho arrivo a sospitar!

L'HOME D'AIGUA

Si però mentres nosaltres botsinem, ell treballa plé de salut y alegría! Cada cop de martell que dona m'arriva al moll dels ossos! (*plorant*) Tot ho fa per ella: coronas, anells, arrecades... y li passa la mà per ses espatlles, pel seu pit y per ses galtones y ella se'l estima d'alló més!...

FAUNE

Y ara?... Qu'ets boig?... Mira que ja ets massa gran per plorar! Ella no't vol, ja ho sé... y qué?... Be es prou gran el món, y la mar prou fonda. Ja'n trovarás d'altres!

L'HOME D'AIGUA

El mataré.

FAUNE

Però si ella n'està enamorada!...

L'HOME D'AIGUA

L tallaré'l coll!...

FAUNE

No la hauràs pas, noy, a n'ella. Que pots fer?... L'avia la protegeix; y contra lo qu'ella fa no hi podem res nosaltres. No veus que la parella li ha caigut en gracia?... Però jo si fos de tu encara tindria un xiquet d'esperansa!... Paciencia, home, un xich de paciencia!...

L'HOME D'AIGUA

Malehit siga!...

FAUNE

No siguis ximple! El temps va fent sa via y l'home se cansa de tot. Aquest enamorament serà foch d'encenalls!... Ja veuràs com a la llarga jo tindré rahó!...

RAUTENDELKIN (*cantant, dintre*)

L'escarbat era al arbre,

Sum, sum.

Porta un vestit blanch y negre,

Sum, sum.

(*Surt pel fons.*)

Hola! Qué fem per aquí?... Ja has rentat l'or, tu? (*a l'Home d'aigua*) Y tu?... (*al Faune*) Ja has portat les soques? Mireu, mireu que porto!... M'he fet un tip de treballar! Mireu! Cristalls de la montanya, un diamant, una bossa plena de polsím d'or, bresques de mel. Tant mateix fa calor! (*Ells dos se la miren embadalits. Pausa.*)

L'HOME D'AIGUA

Després dels dies xafagosos, les nits xardoroses, oy?...

RAUTENDELEIN

Qui sap! Potser sil... L'aigua freda es el teu element. Au! capbussa y refrescat, si tens calor!... (*el Faune riu com un boig, l'Home d'aigua s'enfonsa silenciosament y desapareix.*) Si no l'aturo, qui sap fins ahont hauria arribat, el mala llengua!...

FAUNE (*rient encara*)

Vatua'ls cavalls!...

RAUTENDELEIN

La lligacama sè m'ha afluixat y'm fa mal.

FAUNE

Que vols que te la estrenyi?...

RAUTENDELEIN

Cùidat de tu, atrevit!... apa, vesten; ab el teu tuf, no'm portes més que mosques!...

FAUNE

Més m'estimo les mosques que les papellones, que, ab les ales plenes de pols daurada voleyen aprop teu. Devegades, te passen arràn de llabi, y arràn de cabell. y a la nit se dehuen encastar, ab tot descaro, damunt dels teus pits y de les teves anques, oy?...

RAUTENDELEIN

Vaja prou, benèhit!... Dèixaho estar aixó!... (*rient.*)

FAUNE

Dónam lo que jo vuy! Saps lo que es?... Dònam aquesta roda de carreta!... D'ahont la heu treta?... (*ab sorna.*)

RAUTENDELEIN

Apa, coquil... que aixó ho saps molt més bé tu que no pas jo!

FAUNE

Ja hi toques, ja. Si jo no hagués fet volcar la carreta que duya la campana, poch hi hauria caigut en tes teles el galant falcò. Au! si-gues garbosa!... Dom aquesta roda. La guar-niré tota de cordes ben xopes de resina, li ca-laré fonch y la faré rutllar costa avall pel dret!... Apa! que serà bonich!...

RAUTENDELEIN

Si, y els pallers y les garberes s'abranda-ràn, oy?...

FAUNE

Justa!... Foch a la cuina!... Foch a la en-trada!... Quina festa!...

RAUTENDELEIN

Res d'aixó. Au, toca'l dos!... Fora!...

FAUNE

Tanta pressa tens?... Ja vols que me'n vagi?... Qué fa'l teu galant Mestre, eh, di-gues?...

RAUTENDELEIN

Fa una obra grandiosa!...

FAUNE

Algún estirabot!... La xardor del dia y 'ls petons de la nit, oy?... Ja la conech jo aquesta manera de fondre campanes!... Ay!... bona nina!... Sempre'l mateix!... La montanya vol

ser la vall, la vall vol esser la montanya y vetaquí fet el miracle: una cosa que's assembla molt a un gall gallínot, mitg bestia, mitg deu, gloria de la terra y escarni del cel. Vina, petita Elfa ab mi, a l'ombra frescal de les nogueres; lo que ell fa també ho sé fer jo, y potser hi tinch més trassa!.. No l'infantaràs pas un Redemptor. noya!..

RAUTENDELEIN

Animall... Coqui!... Si continues burlante del home que jo m'he triat, d'aquell que lluíta pera salvarvos a tots de l'anatema, quan, de nit, ressona son martell, te buidaré els ulls, t'ho juro!.. Vosàltres no ho sabeu, però una maledicció pesa sobre tots y sobre tot lo que existeix!... Resta!... aquí, tu que no pots rès, siguis qui siguis. A fora, al entorn, hi regna l'esperit del Mestre.

FAUNE

Tant se m'endona!... Recorts al teu Mestre! Ja vindrà un dia que li farem els comptes!... (*Sen va rient. Pausa.*)

RAUTENDELEIN

Quina calor!... Estich rendida!... Vuy arriarme fins al camp de neu qu'es aprop: la gruta es fresca. L'aigua glassada'm refrescarà... He trepitjat una serp que prenía'l sol damunt d'una pedra verda... M'ha volgut mossegar... Qu'estich cansada!... Se senten passos!... Si... Qui pot ser?... (*s'alsa y escolta*).

RECTOR (*desde dintre*)

Per aquí, mestre Barber! Seguiume, pugeu

per aquí. Haureu de trescar un xiquet, arrapeuvos ben bé als matolls. Ah! Per l'amor de Deu siga! (*apareix en el fons*) Sort que'l pas que dono, 'm serà recompensat ab excreix en la gloria. Tot, pera salvar a la ovella esgarriada. Vaja, vaja, coratge! (*entrant*) Que's pot entrar?... Que no hi ha ningú?... (*veu a n'ella*) Ah!... Ets tu?... Ja m'ho pensava.

RAUTENDELEIN (*pàlida y ab duresa*)

Qué voleu?...

RECTOR

Ja ho sabràs quan hagi pres un xich d'alé, y m'hagi aixugat la suhor... Qu'estàs sola?

RAUTENDELEIN

No n'heu de fer res.

RECTOR

Ah! molt bé!... Prenent aquesta actitud, te'm mostres tal com ets. Aixís m'estalvies molta feina. Tu...

RAUTENDELEIN

Tingueu compte ab lo que diheu!...

RECTOR

Tu no hi pots res contra mi. El meu cor es ferm y pur. No'm fas por. El que ha reves-tit mon vell cos de valor, per arriscarme a pujar fins a vostre cova, va al meu costat. El sento. Els teus èncisos no hi valen, diablesa! Te l'has emportat, robantlo a sa llar, cap a les montanyes!

RAUTENDELEIN

A n'a qui?.

RECTOR

A Mestre Enrich! Ab les teves arts màgiques, l'has embruixat, fentlo seguir, com un gos, ab dolsos filtres de l'infern: un home com ell, un pare de familia, un model de pietat y d'honradesa! Deu del cel!... Quina vergonya pels cristians!

RAUTENDELEIN

Me tracteu fins de lladre! Que t'he robat res, per ventura?...

RECTOR

No sols a mi m'has robat, sino a sa muller, a sos fills y a tota la humanitat!

RAUTENDELEIN

(de sopte, sent passos a fora, y's redressa, ab aire de triomf)

Mira! Mira qui ve. Sents els seus passos iguals, lliures? Els teus pobres ultratges esdevindràn tot seguit joyoses lloanses!... No la presents encara la resplendor, que s'escampa arreu l'ull de Balder? No sents belluguejar per tot el teu cos com un frisament de dansa?... L'herba que son peu trepitja, se redressa plena de joya! Es un Rey el que s'acosta! Tu no ets mes que un pobre que va pidolant almoines!... Feste enrer!... Pas... pas!... Salut al Mestre!
(corre cap al fons y's llenca en brassos de Mestre Enrich, que entra. Porta un pintoresch vestit de treball y un martell a la mà. Ve alegre, transfigurat, ple de salut. Avenca donant la mà a Rautendelein y regoneix al Senyor Rector).

ENRICH

Ben vingut siau a casa meva!

RECTOR

Que Déu vos guardi, Mestre!... Però com pot ser?... Quina fermesa!... Quina salut!... Quina forsal... Al contemplarvos, a un l'hi venen a la memoria aquestos faigs joves, esbelts y vigorosos que's redressen, altívols, al bell mitg de la fageda! Qui us ha vist en vostre llit de dolor, emalalt, débil, pàlit, sense esperances de vida! Quins miracles fa l'Altíssim; que gran es son poder! Vos ha arrencat dels brassos de la mort, pera que pogueu, com el rey David, cantar himnes a sa gloria!

ENRICH

Tal com diheu ha succehit.

RECTOR

Deu ha fet ab vos un miracle.

ENRICH

Teniu rahó. En tots els meus sentits hi sento la acció del miracle.—Apa, hermosa meva!... Porta un vas de vi pel senyor Rector.

RECTOR

No, avuy no!... Gracies!... Gracies!...

ENRICH

No?... Mireu qu'es bó. Vos mateix... Però, assenteuvos... Us ho prego, perque m'ompla de satisfacció el que hagueu sigut precisament vos, qui m'hagi vingut a veure, primer que ningú, en els nous dominis de la meva activi-

tat. N'estich veritablement joyós, ja que això 'm prova que sou molt més servidor de Deu, que no pas dels homes!...

RECTOR

Com hi veig en vos l'home d'abans!... La gent d'allà baix, s'equivoca, de mitg a mitg, al dir que no sou el mateix; qu'heu canbiat tant!

ENRICH

Soch el mateix y soch un altre. Obriu les finestres y la llum y Deu entraràn!...

RECTOR

Bella màxima.

ENRICH

La més bella que jo sé.

RECTOR

N'hi han d'altres mes bellas encara. Aquesta, per això, es de les bones.

ENRICH

Allargeume la vostra mà, y vos juro, pel gall y pel cigne y per la testa del cavall, que vos per pendré per amich, ab tota l'ànima obrintvos de bat a bat, totes les portes.

RECTOR

A que ve l'oferiment de la vostra amistat?... No'ns coneixem pas de quatre dies!

ENRICH

Es veritat; y encara que no us conegués, encara que fossiu un traïdor, que, ab la capa

de la amistat. se volgués aprofitar dels capritxos del meu cor generós, vos rebria ab els brassos oberts. L'or resta sempre or. Y fins en el rebuig de que es formada l'ànima dels caragrats, hi ha quelcom d'aprofitable!...

RECTOR

Escolteu, mestre: que vol dir aquest jurament tan estrany que acabeu de fer?...

ENRICH

Pel gall y pel cigne?...

RECTOR

Si, y'm sembla per la testa del cavall, també...

ENRICH

Ben bé no podria pas explicarvosho. Potser me l'han suggerit el gall de llauna, que, a tall de panell, giravolta al cim del campanar de la vostra iglesia, ferit pels raigs del sol; la testa del cavall que hi havia en el teulat de la casa veïna a la meua d'allà abaix; el cigne que esvoltageva a les vores del estany tot estarrufant ses plomes. Que vos diré, però això no fa el cas. Aquí teniu el vi. Donchs be, en el sentit més íntim de la paraula, also el meu vas, a la meua salut, a la teua (*per ella*) y a la vostra!

RECTOR

Altre cop vos remerció y ab alegria contemplo la vostra curació maravellosa!

ENRICH

Estich més que curat, soch un home nou.

Sento bategar dintre meu, tot el brahó de la primavera. La meva ànima s'enlaira. El meu bras ha esdevingut de ferro y les meves mans, semblantes a les urpes del esparver, s'obren y se tanquen en la buidor de l'aire, plenes d'impaciencia y de voluntat creadora. Que no'l veieu el santuari en el meu jardí?...

RECTOR

Que voleu dir, ab això?...

ENRICH

L'altre miracle: mireu!...

RECTOR

No sé pas veure res.

ENRICH

Parlo d'aquest arbre: sembla un núvol capvespral qu'hagi florit tot de soç te: es que'l Deu Freya ha devallat fins a n'ell. Si vos acosteu a la soca, sentireu, ben clar, un murmuri ditxós y profund tot d'una!... Es que milers de milers de xucladores de mel zumsegen, ab ubriaquesa, al entorn del perfum penetrant de sa florida. Ho sento, jo ho soch com aquest arbre. Com en ses branques, el Deu Freya ha devallat fins a la meva ànima, pera que flamegi, tot de cop, ab les vermellors d'una florida. Ahont son les abelles assedegades que han de brunzir al meu entorn?...

RECTOR

Seguiu, seguieu parlant. M'agrada sentir-vos. Vos y l'arbre florit resplandiu tant com volgueu!... A la bon hora!... Ara lograr que'ls vostres fruits madurin, sols Deu pot ferho!...

ENRICH

Que no pot arribar a fer Deu?... Va llen-sarme; al abím, després va enlairarme y véus em aquí plantat al bell mitg del cim, tot cobert de flors. D'ell tant sols venen les flors, els fruits y tot lo que amoreseix la vida!... Pregueuli que beneeixi l'estiu!... La forsa que jo sento creixe dintre meu es ben digne de ser empesa, es ben digne de que maduri! Si, si, es una obra maravellosa! Un joch de campanes del més noble metall, que bränden y sonen per elles mateixes. Si'm poso la mà a l'orella, y escolto, com dins de un corn de mar, les sento com toquen; si tanco'ls ulls, les veig prenent una forma clara y palpable; al considerar sa perfecció, me sento mestre de veres. Ara si que ho soch un mestre!

RECTOR

Ja m'agrada sentir a dir que sou un Mes-tre, però'm fa estrany que us ho digueu vos mateix. Pera quina' iglesia la feu aquesta obra?...

ENRICH

Per cap iglesia.

RECTOR

Eh?... Y qui vos l'ha encomenada, donchs?

ENRICH

El mateix que va ordenar a n'aquest abet que's redressés alterosament al caire del abim. Y ara parlantvos ab tota serietat, la iglesieta que allà baix, vos vareu fundar, ja es, en part enrunada y, en part, devorada pel toch. Veus-

aqui'l perque jo vuy establir fonaments nous, en els cims, fonaments nous per un nou temple!...

RECTOR

Oh, Mestre!... Mestre!... Però jo no vuy pas judicarvos encara... En aquest moment potser no'ns entenem prou bé... Ja que... en un mot—si haig de dirvos lo que penso,—sent la vostra obra preciosa fins a tal punt...

FAUNE

Ho es, verament, preciosa...

RECTOR

Semblant joch de campanes...

ENRICH

Anomeneulo com volgueu.

RECTOR

Me sembla que vos l'heu anomenat aixís...

ENRICH

Aixís he anomenat lo que s'ha de donar nom a si mateix, lo que ell sol deu y pot triarse nom.

RECTOR

Digueume, tan sols, qui la pagarà aquesta obra?

ENRICH

Qui pagarà la meva obra?... Oh! Sacerdot! Com voleu donar la felicitat al qu'es felis? Com recompensar, la recompensa? Tothom la pagarà! Es un joch de campanes tan gran, que no cabria en cap campanar de catedral del mon, el seu só es tan poderós com les trona-des de la primavera, quina xardor bramuladora sotraqueja l'aire per damunt dels pasturages. Y sonora com les trompetades de la tempesta, la meva obra farà enmudir les campanes

de totes les iglesies, y anunciarà als quatre vents ab un repich general de campanes, ab un inmens exaltament de joya, la resurrecció de la llum de la terra!... Oh! Sol, pare originari y únich! Els teus fills y'ls meus, aquells que has fet creixe y'l que has arreballat a la gleba fosca, ab l'eternal torrent de pluja tebia y nodridora, han de dirigir, desde ara, totes ses lloances vers ton caminal puríssim, en la grandaria del cel! Y aixís com les planes griesques de la terra esdevenen verdes y flamejantes, al escalf dels teus petons d'or, jo també sento tes besades dintre meu, y tot jo friso, ja, ab la esgarrifansa de goig del sacrifici!... Tot lo que jo soch t'ho sacrifico de bon grat, oh!... Pare!... Jorn benhaurat serà aquell en que per primer cop, ressonarà tot sortint del marbre florit del meu temple la crida despertadora del tró!... en que caurà dels núvols, que durant tota una hivernada ens han imposat sa pesanta tiranía, una pluja de pedres precioses!... Ja envers aquesta pluja benefactora s'hi allarguen milions de mans rígides, les quals inflamades pel brill màgich dels joyells, escamparàn arreu, la riquesa per les cabanes humils dels pobres!... Com onejaràn al vent els penons de seda, brandats per mans que fa tant de temps que viuen d'esperances!... Y els pelegrins del sol, caminaràn ardots en só de pau y de festa!... Oh!... sacerdot!... aquesta festa!... Vos ja coneixeu la paràbola del Fill pròdich, veritat?... Donchs serà'l Sol paternal que festejarà la tornada de sos fills esgarriats!...

Ja s'acosten vers el meu temple les munions de gent cridant de joya y les banderes s'inflen y espeteguen magestuoses per damunt de ses testes. Y aleshores sonarà el meu joch maravellós de campanes y una ruixada de sons dolcíssims, de sons rublerts de promeses ferventes, arrencarà de tots els cors plors d'alegría!... Y una cansò perduda y oblidada, una vella cansò de la terra, una cansò d'infants y d'amor, sortida de les fondaries dels pous de les rondalles, ressonarà victoriosa, serà cantada per milers de boques, perque tothom la sabrà de cor, ab tot y no haverla apresada y may sentida!... El comensament de aquesta cansò, discret, plé d'ànsies, corprenedor com el plany del rossinyol y el riure deles colomes, tindrà, ja per si sol, prou forza pera trencar el glas que estotja avuy en día els cors humans; y aleshores els odis, les rancunies, les ires, les angoixes y les penes, se fondrán tot seguit, y una pluja xardorosa de llàgrimes sinceres brollarà de tots els ulls!... Y, aixís, ens acostarem tots a la Creu, y al sentir ies nostres lloanses y al veure les nostres llàgrimes, el Salvador, mort agitarà tots sos membres y deslliurat per la força del Sol, tornarà a devallar entre nosaltres resplandent, rialler, hermós, com un adolescent, plé de joventut eterna y voltat de tots els esclats de la primavera!...

(Enrich ha parlat ab un entusiasme sempre creixent y cap a la fi en un éxtasis suprem. Al acabar resta emocionat. Rautendelein tota tremolosa d'ubriaguesa y d'amor, ab els ulls plens

de llàgrimes, s'agenolla davant d'ell y li besa les mans. El Rector, ha escoltat ab senyals d'horror que a mida que l'Enrich ha anat parlant, han estat més sovints Cap a la fi. logra dominarse. Després d'un silenci llarch torna a parlar, ab una calma tant sols aparent, que desapareix tot seguit).

RECTOR

Mestre, ja vos he sentit y he confirmat, ab greu dolor, ab el cor plé de dol, tot lo que's murmura de vos al poble. Es hora, donchs, donat l'estat en que vos trobeu, de recorre als medis extrems. Aquí, ahont me veyeu, he vingut, no perque tingui set de vostres miracles, sinó pera socórreus en vostre desgracia.

ENRICH

En ma desgracia?... Es que soch desgraciat?...

RECTOR

Desperteuvos d'una vegada! Somnieu!... patiu el somni més terrible de tots; y si no vos puch despertar, ab el nom de Deu, esteu perdut per tota una eternitat, Mestre Enrich!

ENRICH

No vos puch creure!

RECTOR

Recordeuvos de la Biblia!... «Aquell a qui Deu vol perdre, sol colpirlo ab la ceguera!»

ENRICH

Si Deu cova aquesta intenció contra mi, no

sereu pas vos qui'l privi de complir-la: però, si soch cego, ara que ab l'ànima rublerta de l'esperit pur dels himnes, puch gaudir, desde un núvol matinal, ab la vista deslliurada, de totes les blavors del cel, ja mereixo que la ira divina'm colpeixi ab les tenebrès eternes!...

RECTOR

Mestre Enrich, voleu massa alt pera que jo pugui seguirvos. Jo soch un home senzill, un fill de la terra, y no'n sé ni un borrall de totes aquestes coses sublims. Però, en cambi, sé alguna cosa que vos ja heu oblidat; sé lo que es just y lo que es injust, lo que es bé y lo que es mal.

ENRICH

Adam no ho sabia pas tot aixó, quan era al Paradís.

RECTOR

Les vostres respostes son maneres de parlar que no volen dir res: els actes indignes no's poden amagar. Me feu pena!... Si jo pogués fervos entrar en rahó!... Recordeuvos de que teniu esposa!... Y fills!...

ENRICH

Que m'heu de dir més?...

RECTOR

Que ja fa temps que no entreu a la iglesia; que correu per les montanyes; que fa ja mesos que falteu de casa vostra; que vostra esposa us espera plena d'inquietut; y'ls vostres fills no beuen altra cosa que les llàgrimes de sa mare!...

ENRICH

(després d'un silenci perllongat diu, ab gran emoció)

Senyor Rector, si jo pogués aixugar aquestes llàgrimes, creguéme que ho faria ab goig, però jo no puch pas. En mes hores de repós, quan me poso a reflexionar me convenso de que ja no està en mi l'endolcir semblantes amargures. Jo que soch tot amor, que'm sento renovat per l'amor, no puch pas tornar a omplir sa copa buida, ab les deixes de la meva riquesa, porque'l meu vi per ella no sería mes que vinagre, fel y matzines. Aquell que en lloch de dits, té urpes de falcó, com voleu que pugui amanyagar les galtes humides d'una noya malalta?... A Deu poso per testimoni!...

RECTOR

Aixó ja es follia, si, follia malvada. La duresa del vostre cor m'omple de pena, Mestre Enrich!... Que no veieu que'l mal enemich vos ha dominat, només que disfressantse de Deu?... Vos haig de parlar aixís!... No hi ha més remey!... El cop va esser profund com un abim, y ben poques vegades n'ha donat un que li hagi sortit tan bé com aquest. Aquesta obra,—oh!.. Deu cell!...—de que^o tan vos alabeu, que no ho compreneu qu'es l'horror més gran que hagi concebut may cap testa pagana?... Més m'estimaria, vos ho juro per ma fe, evocar ab mes oracions damunt de la cristianitat totes les plagues que Deu va l lensar contra l'Egipte, que no pas veure acabat aquest temple de Belzebuth de Baal y de Moloch! Torneu

en si, repreneu possessió de vos mateix, resteu cristià!... Encara hi sou a temps!... Foragiteu de la vora vostre a la mala noya, a la cortisana, a la diablesa! .. Llenseula timbes avall a la Elfa malehida, a la fada enganyosa, a l'esperit condempnat, y tot d'un cop s'esvahiràn els espectres que vos atormenten y estareu salvat!

ENRICH

Quan jo estava en perill de mort, ella va venir y m'arrencà de ses urpes. Va curarme del tot.

RECTOR

Més val morir mil vegades que viure com viviu.

ENRICH

Donchs, jo la acepio joyós la vida nova. A n'ella la dech, y a n'ella sols la agraeixo!

RECTOR

Hem acabat! Veig que esteu negat en el mal, fins al coll, y'l vostre infern, guarnit com un cel, vos té fortament encisat. Però, per això escolteume. Heu de saber que avuy la foguera encara s'encén pels bruixots, com abans s'encenia pels heretges. *Vox populi, vox Dei!* Tothom sap la vida que porteu. L'odi y la por ja s'alsen contra vos; y potser que'l poble se revolti; que no'l poguem contenir, y que demani vostres vides.

ENRICH

No'm feu por. Si el que té set, me ve a

trovar y haventmhi jo acostat, ab una gerra plena de vi fresch, me colpeix ab ira y'm fa caure de les mans la copa y la gerra, que's mori de set, si es sa voluntat y qui sap si potser el seu destí: jo no hi tindrè pas cap culpa. Mireume, jo no n'estich pas de sedench, porque ja he begut. Però si arriba a succehir lo que jo temo, si aquell que, cegat per l'odi, s'enganya a si mateix y avensa, irat, contra mi, coper ignoscent, y si el llot de les tenebres puja, innoble, cap a la llum de la meva ànima, ab l'intent d'entelarla ab els seus esquitxos, jo sé qui soch, jo sé'l que vuy, y'l que puch. Moltes vegades he esbossinat motllos de campanes, y potser un dia alsaré'l meu martell pera fer bossins una campana que l'art de la gent ha fosa ab una lliga de orgüll, de dolenteria, d'enveja y de tot lo que es malvat y abominable (campana que no té altres campaners que la ignorancia y la estupidesa), y ab un cop de mestre no'n restarà més que un munt de pols!...

RECTOR

Esteu perdut!... Adeu siau!... Hem acabat. Ningú podrà arrepassar la cogula dels vostres pecats!... Que Deu tingui pietat de vos!... Però escolteume: hi ha una paraula, la paraula *arrepentiment*; vindrà un dia, en que per entre'ls teus somnis daurats, una sageta't traspasarà'l cor, de part a part. Aleshores, tú, no viuràs, ni moriràs, y't malehiràs a tu mateix, al mon, a Deu y a la teva obra!... Ho sents? tot ho malehiràs!... Aleshores, pensa ab mí.

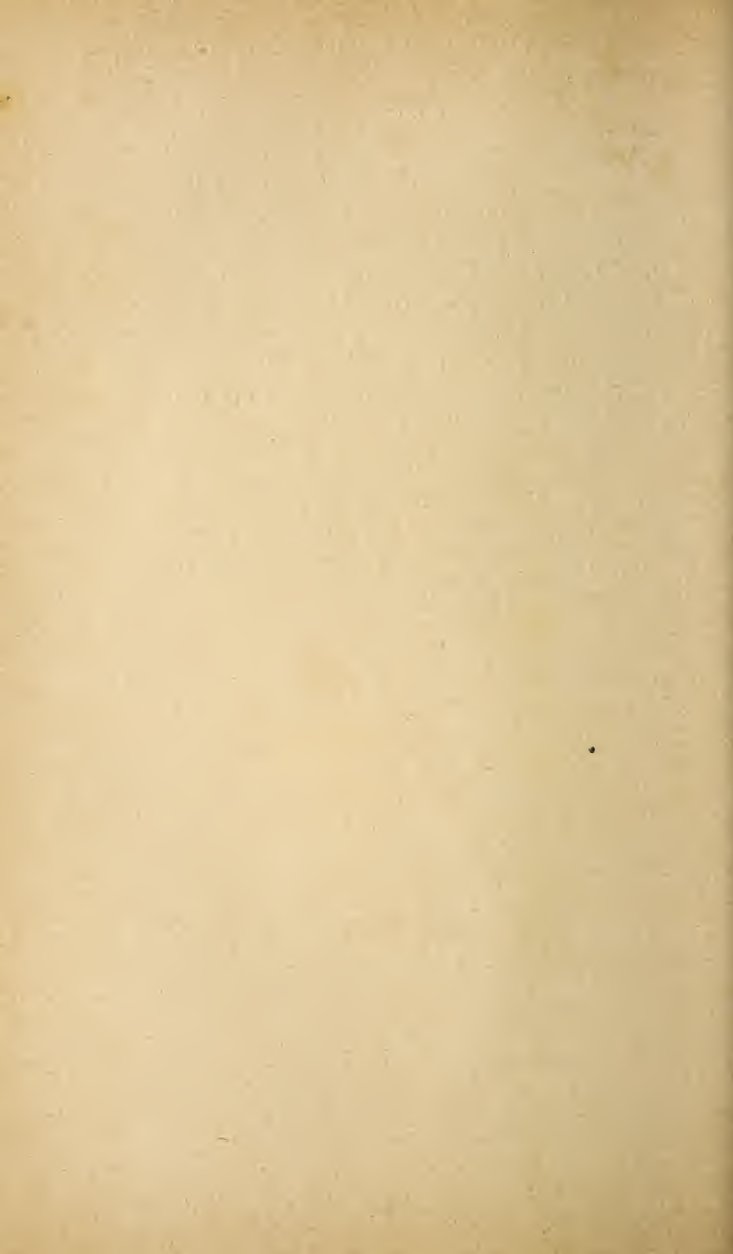
ENRICH

Si volgués atiar-me espectres de terror, potser encara hi tindria molta més trassa que no pas vos. Però'l que'm diheu no'm sucsehirà may. Tinch una forta cuirassa pera defensar-me de la vostra sageta. Poch me pot foradar la pell la sageta de que'm parleu, ja que, per mi, es tan morta, com aquella campana, sabeu?... la vella, la que va caure timbes avall, atreta per l'abim, y reposa, per sempre, al fons del estany.

RECTOR

Qui sap si ho es de morta aquella campana?... Potser encara sonarà algun día per vos!... Qui sap!... Lo que us he dit... Mestre!... Aleshores, pènsu ab mí!...

TELÓ



ACTE QUART

L'interior del forn de vidre, com al tercer acte. El foch es encés a la fornal. Aprop del foch, la enclusa.

Mestre Enrich sosté, ab unes estenalles, un tros de ferro vermell apoyat damunt de la enclusa. Sis homenets de cara revellida y llarga barba blanca, vestits de minaires, estàn vora d'ell. L'homenet primer, empunya les estenalles, al mateix temps que l'Enrich. L'homenet segón, branda un gros martell y pica'l ferro vermell. L'homenet tercer atúa el foch ab la manxa. L'homenet quart, inmóvil y molt atent, contempla's altres com treballen. L'homenet cinqué està, com en expectativa; branda una massa y sembla disposat a colpejar ab ella. L'homenet sisé està assegut en un petit seti enlairat; porta al cap una corona molt brillanta. Assà y allà, hi han escampades pessets de metall, forjades y foses; models d'arquitectura y de esculptura.

ENRICH

Pica, pica, fins que'l bras te digui prou. Els teus planys no'm con mouen, mandrós. Si no dones tots els cops que t'he manat, veuràs flamejar la teva barba en el foch de la fornal. (*L'homenet segón, llença el martell.*) Ja m'ho pensava. Espérat, renoch, espérat!... Quan jo amenasso, no es de per riure, company!...

(*L'Enrich agafa y acosta al foch al Homenet segón, que xiscla y ploriqueja. L'Homenet que atia'l foch, ab la manxa, treballa com més va, ab més brahó.*)

HOMENET PRIMER

Mestre, ja no puch més. Tinch la mà balba.

ENRICH

Ja vinch. (*a l'Homenet segón.*) Ja tornes a tenir forsa tu, xicarró?... (*L'Homenet segón fa que si ab el cap; després, tot alegroy y plé de voluntat, agafa el martell y pica tant fort com pot.*) Pel gall y pel cigne! Vos haig de mantenir a ratlla. (*reprén les estenalles*) Jamay cap ferrer de tall podria arrodonir el seu ferro, si havia de tenir miraments per una canalla semblanta. Quan doneu el primer cop, ja penseu que vos mancarà la forsa pel segón; y aixis no se'n fa de feina. S'ha de picar fort, y moltes vegades!... Ho teniu ben entés?... Apa, piqueu y foral!... No hi ha res més tossut que el ferro fret!... Ab això, cap viu y mantenirlo ben vermell, que es quan fa bó de treballarlo!... Que fas tu, eh?...

HOMENET PRIMER

(*Ab gran delit, prova de donar, ab la mà, una forma al ferro vermell*) Li dono forma ab la mà.

ENRICH

Ets un company ardit, fins a la temeritat, tu!... Que vols veure les teves mans converti-

des en cendra? Y que faré, jo, si tu, net de Weland, ja no'm serveixes? Com podré, si'm manca la teva força, portar a bon terme la alterosa construcció de la obra que jo tinch projectada? Com podré fonamentarla, pera que dressi ben alta, en l'aire solitari y lliure, la seva sageta, cap a la llum del Sol?...

HOMENET PRIMER

Ja li he donat forma, Mestre!... Tinch la mà un xich cansada y balba, però no m'he cremat.

ENRICH

Apa!... Depressa!... Fícala al abeurador!... L'Home d'aigua't refrescará'ls dits, ab algues verdes. (*al Homenet según*) Ja pots reposar, tu, mandrós!... Ja t'ho has ben guanyat. Tot contemplant la feina feta, rumiaré'l premi que vos haig de donar en recompensa de la vostra trassa. (*agafa el ferro forjat de fresch, s'asseu y'l contempla*) Verament es perfecte'l vostre treball! Sembla que una força d'amor y de bondat, ha fet excelenta la obra d'aquesta hora. Estich content y crech que puch estarne, ja que de lo informe ha nascut la forma, y del caos, se n'ha després el joyell, que, ara com ara'ns mancava: convé que sia treballat ab tot cuidado, pera que pugui passar a formar part del tot, encara incomplet. Que botsines tu, per aquí, eh?... (*L'Homenet quart, ha muntat a dalt d'un escambell y xiuxiueja a la orella de l'Enrich*) Déixam estar, mal esperit!... Mira que't lligaré de peus y mans, y clouré la teva boea, ab una mordassa!... (*L'Homenet fuig*)

Que hi ha en aquest tros de metall, que no respongui al conjunt? Que hi troves que tant te desplaui? . Respón quan te pregunten. May he sentit tanta satisfacció com ara, ja que may el meu bras ha lligat ab el meu pensament com ara. D'ahont surts, ab aquestes ofertes, eh?... Que no soch el Mestre jo, per ventura?... Que potser vols dir que saps més que jo?... Vínam aquí!... Vuy que'm diguis clarament lo que'n penses tu de mi. (*L'Homenet, torna y xiuxiueja. Enrich esdevé pàlit, sospira, s'alsa y furiós torna a posar el tros de metall al damunt de la enclusa*) Que Satanàs la porti a bon terme, si li plau, aquesta obra!... Jo sembraré trumfes, fangaré, menjaré, beuré, dormiré, aferrat als terrosos, y moriré obscur y oblidat de tothom. (*L'Homenet cinqué avensa cap a la enclusa*) Y tu, no gosis a tocarho això, ho sents?... Tant se m'endona que ton rostre hagi esdevingut, tot de sopte, d'un roig blavench; que'ls teus cabells se t'hagin dressat, y que la teva mirada ombrívola, m'anuncihi la destrucció!... Aquell que se sotmet a tu, y'l que, malgrat sa forsa, no t'ha sabut dominar, company de la mort, no té més remey que acotar la testa y esperar el cop de gracia de la massa. (*L'Homenet cinqué, furiós, fa bocins el tros de metall que hi ha al damunt de la enclusa. L'Enrich fa petar ses dents*) Al cap d'avall, no hi fa pas res!... Es una nit de repós. Lleuseu totes les eines y deixeu-me sol, apa!... Si'l proper dematí'm dona noves forses (y espero que serà aixis) ja us cridaré. Anèusen!... La feina

que jo no us demano, no'm fa pas gran profit! Ep!... tu... manxaire!... No t'escarrassis, que, per avuy, ja es hora de plegar! .. Ala!... Fora!... (*Tots els Homenets, exceptuant el que porta corona, desapareixen per la porta del fons y s'escampen per les montanyes*) Y tu, el coronat, el que no ha de parlar més que una vegada, que hi esperes aquí?... Ja pots anarten!... Perque la teva paraula única, no me la has pas de dir, ni avuy, ni demà. El cel sap prou bé si tu podràs parlar may. Que?... Quan se compleixi?... Y que es lo que s'ha de cumplir?... Oh! .. Qu'estich cansat!... molt cansat!... Hora baixa, jo no soch pas adorador teu. Tu, que t'esmunys entre'l dia y la nit, y no ets ni l'un ni l'altra! Tu, arrebaesses el martell de la meva mà, y no'm dones pas la sòn, que es mare del repòs. Un cor plé d'engunia sap que, ab tu, s'ha d'esperar, esperar sense poguer fer res, y aixis espero. quasi ab dolor, que apunti el nou día!... El Sol, ab tota sa porpra, se'n baixa, lentament, cap als abims, y'ns deixa sols aquí, a nosaltres que, habituats a sa llum, tremolem de fret, sense socors, y'ns hem d'entregar a la nit, despullats y empobrits!... Ja que si som reys al demati, pidolem almoines al arriivar al vespre, y per abrigarnos, quan ens adormim, no tenim més que'l mantell esparracat dels pobres!.. (*S'ha agegut en un llit de repòs. Resta ensomniat, ab els ulls oberts. Una boira blanca entra lentament, pel fons. Quan aquesta s'ha fos, se veu al Home d'aigua, que ha sortit del abeurador.*)

L'HOME D'AIGUA

Córax!... Brékékékex!... Veusaquí que, en son cau de llot, hi reposa'l Mestre Cuch de terra; no hi véu, ni hi sent. Uns espectres gerperuts, s'arroceguen, grisenchs y ennuvolats, serres amunt; tan aviat son muts y'ls seus punys semblen amenassar, com ses mans esdevenen allargades, pidolaires y planyivoles!... Y no s'adona de res!... No'ls sent pas els sospirs dels abets, assotats pel vent, ni'ls udols xiuladors y enganyosos—com els de les Elfes—que fan tremolar les branques dels pins centenaris; tant que'ls pobres arbres, baten l'aire com gallines aixalades!... Ja la comensaràs a sentir aviat, ja, la esgarrifansa dels primers frets!... La sentiràs fins al moll dels ossos, la por del hivern!... Déixat d'obres mestres!... Vols lluitar ab Deu!... Pobret!... que no ho veus que ets un feble?... (*L'Enrich se tomba gemegant*) Son vans els sacrificis: lo mancat, es mancat. Tu no t'has pas afanyat pera obtenir la benedicció de Deu, pera convertir la falta en mérit; pera que'l càstich esdevingués una recompensa. Vas ple de taques de sanch, el teu vestit es tot sancnant. Ja la pots cridar, ja, a la bogadera que't podria rentar; no vindrà pas may. En les timbes y en els abims, ja s'apleguen els esperits negrosos, disposats a la cassera selvatge!... Ben aviat els lladruchs de la canilla, arribaràn, ben clars, a tes orelles!... Be prou que'l flaira ja'l bon rastre!... Els gegants de la boira, ja van bastint en els espais, ombrívols castellassos de nùvols, ab

torres amenassadores y terribles murals, y lentament els van acostant cap a n'aquesta montanya, pera esclafarte a tu, a la teva obra y a tot!...

ENRICH

Un esperit m'atormenta!... Socors!... A mi, Rautendelein!...

L'HOME D'AIGUA

Ja vindrà, no tinguis por. Ja t'ha sentit, ja; però'l socors que li demanes, no l'hauràs pas. Encara qu'ella fos la mateixa Freya y tu fossis el mateix Balder, encara que ton buirach fos ben plé de sagetes de sol; y encara que fossis temible per ton poder. no podria evitar ta caiguda. Escòltam. En lo mes fondo del estany, hi reposa una campana, damunt de pedruscall y de roques: ella be prou voldria pujar cap a la llum del cel. Els peixos, tot nedant, hi entren y surten. Una dona s'ha llenyat al estany, perdent la vida. Son cadavre giravolta, tot cayent, al entorn de la campana submergida; y plora ab un gran dolor perque la vella campana barboteja, d'una manera estranya, com si tingués la boca plena de sanch. Ah! Malhaurat! Si la campana torna a sonar! Bim, boom! Deu te'n quart, perque sa veu fora mortal per tu, si la sentissis! Bim, boom! Que Deu te'n pugui deslliurar de ton somni y de la veu de la campana!... Malhaurat!... Malhaurat!... (*s'enfonsa*).

ENRICH

Socors!... Socors... Quin somni mes es-

pantós! Socors! (*se desperta*) Ahont soch?...
Ahont soch?... (*s'alsa, se frega'ls ulls y mira
esverat a son entorn*) Hi ha algú a n'aquí?...

RAUTENDELEIN

(*entrant per la porta del fons*)

Jo!... Que m'has cridat?...

ENRICH

Si. Vina; acostat. Aquí, ben aprop meu!
Me portes la frescor del bosch y la flaire del ro-
maní. Sobre tot no'm deixis!... No te'n vagis!

RAUTENDELEIN

Que tens, Enrich?...

ENRICH

Res... no ho sé pas. M'estava agegut aqui
sense forces, cansat y tenia fret. M'han ator-
mentat somnis terribles. He estat víctima dels
mals esperits. M'amenassaven, m'escanya-
ven!... però, ara'm trobo millor. Déixam, que
no vuy que'm sorprenguin... Ja poden venir
quan vulguin. Aquí'ls espero!

RAUTENDELEIN

A n'a qui, esperes?

ENRICH

Als enemichs.

RAUTENDELEIN

A quins enemichs?...

ENRICH

A tots els meus enemichs! A la por matei-
xa, que cobarda com una hiena, m'ha sorprés
mentres dormia.

RAUTENDELEIN

Tu tens febre, Enrich!

ENRICH

No; es el fret del cap-vespre el que'm fa tremolar. Però això no es res. Abràssam.

RAUTENDELEIN

Oh!... el meu estimat.

ENRICH

Dígam, oh! hermosa! Hi creus tu en mí?...

RAUTENDELEIN

Tu, ets com Balder, l'héroe del soll!... Tu, com ell, ets l'esblaimat!... Jo beso tes parpelles blanques que's torsen al damunt de tos ulls purs y blaus!... (*un silenci*).

ENRICH

Si... Aquest soch jo?... M'hi assemblo a Balder?... Dígamho, dígamho que m'hi assemblo, hermosa! Infiltra a la meva ànima la ubriaguesa sublim que li convé pera la Obra mestra!... Perque les mans han de treballar penosament ab les estenalles y'l martell, han de cisellar el marbre y han de guiar les estiores; y si això surt barroer, allò surt imperfecte; un no's pot oblidar del mes petit detall: aleshores, es quan sovint manca la ubriaguesa del treball, el cor s'encongeix, la mirada pampallugueja y'l clarisim model somniat per l'ànima, s'esborra tot de sopte. Que n'es de difícil, en els destorbs del treball de cada dia, no perdre el dó celestial, el dó vaporós y assoleyat que no pot fermarse ab cap cadena: y quan

te fuig, la fe se'n va també: y't quedes sol, esmaperdut, com víctima d'un engany!... Tu, que has temptat allunyar els dolors de portar l'obra a cap, els que la llum pura y divina de la concepció t'amaga ab l'esperansa d'una alegria triomfanta! Prou, prou... Del foch del meu sacrifici, un fumerol dret puja, encara, cap al cel. Si la mà de les alsaries ^{vol} convertir en pols la meva ofrena, pot ferho quan vulgui. Aleshores les vestidures sacerdotals cauràn de les meves espatlles—sense que jo me les hagi llevades—y el que, com jo, havia estat més alt que ningú, devallarà del Horeb, mut y calmós.—Porteu flameres!... Llum!... Mòstram el teu art, oh!... encantadora!... Dónam del teu vi!... Hem de abastar, ardits y coratjosos, un bri de felicitat, com fan els altres!... Y la nostra vaga, imposada, la hem d'omplir ab vida, sabiament, y no ab la mandra estúpida de la gent grollera que va perdent, en el no res, els dies. Fes que la música ressoni! ..

RAUTENDELEIN

Jo volava per damunt de les montanyes: surava, empesa pel vent, com una filagarsa d'aranya, m' llensava enlaire com una vespa; y esvolategava, de poncella en poncella, com una papellona assedegada. Y tots els matolls, totes les floretes, les herbes y les molses, el girassol, les anémones y les campànules, totes en una paraula, m'han promés y jurat que no farien res contra tu. Aixís, donchs, ja veus que es en va que un mal esperit t'hagi amenaçat ab la sageta de la mort.

ENRICH

La sageta de la mort?... Quina sageta de mort?... Ah!... Ja recordo! Un espectre, vestit de sacerdot, va apareixe un día y va amenaçarme ab una sageta que devía ferirme al bell mitg del cor. Qui la dispararà aquesta sageta?... Qui?...

RAUTENDELEIN

Ningú, Enrich, ningú. La teva cuirassa es molt forta. Recòrdat que soch aprop teu. Fes tan sols una senyal, y una àrmonia dolça brollarà al teu entorn com una boira, y t'empressonarà com en una muralla sonora, que ni'ls crits dels homes, ni'l soroll de les campanes, ni les astucies pèrfides de Loki, podran traspasar. Fes tan sols un signe, y'l rocam d'aquesta cova, se convertirà en una gran sala; una munió de esperits, bronzint al entorn nostre, pararan la taula, guarniran les parets y encatifaran el trespol. Més, ja que, al voltant, sentim com va creixent l'odi y'l menyspreu dels mals esperits, fugim terra endintre, fins a les més fondes esplugues en les que l'alé glaçat de cap gegant pugui contaminarnos. Mil flameres resplandiran en les cambres del nostre palaul...

ENRICH

No cal, no, tot això, hermosa meval... Que pot tenir aire de festa ja per mi?... He restat tant de temps allunyat de tota festa, mut y silenciós com un castell enrunat, que ja no m'atrauen els afalachs de cap mena. La meva

obra espera la hora, en la que, altament triomfanta, ha d'anunciar la festa de les festes! Vuy anar a veure la construcció, a la que'm lliguen estretament feixuchs grillons de ferro. Agafa una flamera y fesme llum, depressa! Ja que'ls meus enemichs sense nom s'agiten y's remouhen—jo ho sento—ja que alguna cosa va corcant el fonament de la meva obra, el Mestre ha de vetllar y no ha de deixar el treball pera matar ses hores en la disbauxa. Si, ab penes y treballs, logra l'asoliment, si'l miracle amagat esclata tot de sopte en el bronse, en el marbre, en l'or y en l'avori, y escampa tots els seus sons, fins al darrer, la Obra serà ferma y victoriosa per tota la eternitat. A lo que es incomplert, s'hi afegeix la maledicció, la qual esdevé irrisoria, quan es impotentia. Convé que ho siga d'irrisoria!... (*vol anarsen però's detura a la porta*) Hermosa, perque't detures?... Vina, no't deturis aixís. Ja ho sé que t'he fet mall...

RAUTENDELEIN

No, no.

ENRICH

Que tens?...

RAUTENDELEIN

Res.

ENRICH

Pobra petita! Be ho sé prou lo que t'entristeix. Els nens agafen ab ses mans les papellones violades y maten a lo que ab més tendresa estimen. Però jo, soch quelcom més que un insecte rdauat.

RAUTENDELEIN

Y jo, no soch quelcom més que una noya?

ENRICH

Si, veritablement, ets més que una noya; y si may jo ho oblidava, m'oblidaria del sentit y de la resplandor de la meva vida. Vinal... L'esclat dels teus ulls, entelat per unes gotes de rosada, irisades de llum, traheix el dolor que t'han produhit les meves paraules. Ha estat la meva boca, jo no, qui t'ha fet mal. Jo, no sé més que t'estimo! .. Vina, amor meu, no sospiris tant!... Tu m'has armat per la guerra nova y has omplert les meves mans buides, tant que puch gosar a combatre ab els Deus y a disputalshi la victoria. Y'm sento, més que may, rich de dons, quan a mi's descobreix per complert ta bellesa misteriosa, y com que embadalit la vuy compendre, a n'ella, que es incomprensible, endevino que estich tan aprop del torment com de la felicitat.— Avant, hermosa meva, fesme llum!...

FAUNE (*dintre cridant*)

Holdriohó!... Pugeu, pugeu! Per què dimonis dupteu? Caleu foch al temple de Baall... Avant, senyor Rector; avant, mestre barber!... Avant! Aquí teniu palla, estopa y esca. Amunt y fora! Veniu! Mestre Enrich se revolca en el llit de disbauxa, tollament abrassat ab la filla de les Elfes. No està per res. Es l'hora d' atrapar-lo!...

ENRICH

Està furiós el monstre! El vi li ha fet mal.

Ten compte, perque si crides massa... (*el Faune entra. S'ha fet fosch del tot. L'escena està il·luminada tan sols per la resplandor de la flama que porta Rautendelein*).

FAUNE

Que'm faràs si crido massa, eh?...

ENRICH

Que't faré?... Potser t'arrençaré aquesta barba de cabra, sonso, ab cames de boch! Be ho se prou jo com se us ha de tractar, a tu y als teus semblants! Ja t'ho faré sentir qui es l'amo; y quan t'hauré amansit y xollat, te convertiré en lo que ara no ets, en un boch panxut, y't faré treballar. Que rondines?... Allà hi ha una enclusa y un martell ben pesant pera ferte fer la farina blana!...

FAUNE

Per la cabra celestial, té: pégam, si ets tan fort. Més d'un cop el sabre del guardabosch m'ha fet pessigolles, abans de trencarsel... Però, al damunt d'aquesta enclusa, el teu ferro esdevindrà d'argila, y'l teu martell esclará en bocins, com si fos una coca de llardons!...

ENRICH

Ja ho veurem, gollut, kobold malehit!... Encara que fossis tan vell com el bosch de Wester, y encara que la teva forsa fos tan grossa com ta bocarra, ja't posaria a ratlla, jo, y't faria pouar aigua, escombrar la cova, empenyer les roques y, si fessis l'orni, t baldaria a fuetades!...

RAUTENDELEIN

Enrich!... Mira que ell t'avisava.

FAUNE

Apa, somhi!... Ja't dich jo que riurem!... Quan, com una vaca, t'arroceguin cap a la foguera, jo hi portaré sofre, oli bullent y estopa en barrils, perque't. rosteixin en un bon foch, quina fumera sigui tan espesa que converteixi en nit fosca, el dia més brillant. (*se'n va. Se senten crits y exclamacions en les profunditats de la vall*).

RAUTENDELEIN

Sents, Enrich?... Veus d'homes que s'acosten!... T'amenassen!... ¡Demanen ta vida!... A veure! (*apaga la flamera y va fins a la porta del fons. Gran fosquedat. Una pedra la fereix Vé cap a primer terme y s'asseu, ferida*) ¡Ay... Avia, socors! (*Les veus amenassadores continuen a fora*)

ENRICH

Tot se compleix! He vist en somnis una canilla que'm perseguía. Ja la sento com lladra, però no m'aconseguirà pas. Els seus lladruchs no poden venir més a posta. Un àngel que, baixant del cel, me signés ab lliris, y ab pregaries m'aconsellés la perseverancia, no'm convenceria tant del valor puríssim que ja té la meva obra, com me convencen aquets udols fastigosos. Veniu!... lo que es vostre, per vosaltres ho guardo. Vuy protegirvos contra vosaltres mateixos!... Vetaquí'l crit de guerra que jo esperava!... (*se'n va animós pel fons, brandant son martell*)

RAUTENDELEIN

Socors, àvia!... Socors... l'Home d'aigua!
(*L'home d'aigua surt*) Ah!... Jo t'ho pregol!...
Abócalshi al damunt tota l'aigua de les casca-
tes!... Fes recular a la munió que me'l vol
pendre!... Fesho, cuita! ..

L'HOME D'AIGUA

Brékékékex! Qué haig de fer?...

RAUTENDELEIN

Estimba l'aigua de les congestes contra
d'ells.

L'HOME D'AIGUA

No puch!

RAUTENDELEIN

Fesho!... Jo t'ho pregol!... Sí que pots!...

L'HOME D'AIGUA

Y si ho faig, qué hi guanyaré? Per mi no
serveix semblant mestre. Vol dominar a Deu
y als homes!... Y com que'ls homes son tos-
suts, el volen matar, y trobo que tenen molta
rahó.

RAUTENDELEIN

Val!... Fora rahons! Ajúdens! Serà tart!...

L'HOME D'AIGUA

Qué'm donaràs?

RAUTENDELEIN

Qué't donaré?...

L'HOME D'AIGUA

Sí.

RAUTENDELEIN

Digues lo que vols.

L'HOME D'AIGUA

Y bé, tu!... Brékékékex!... Vuy que't tre-guis del teu cos, tan xamós y morenet, aquesta cotilleta, aquesta camisola y aquestas sabates!... Que siguis lo que ets y que muntis al damunt de la meva esquena: jo't portaré a mil llegues lluny d'aquí.

RAUTENDELEIN

Sí?... Miréulol!... Oydà!... que la sap llargal!... Sàpigaho, donchs, una vegada per totes: treute totes aquestas ximpleses del teu cap, plè d'aigua. Encara que fossis tres vegadas més vell que l'avia, y encara que conseguissis tancarme a dintre una petxina, no ho lograríes pas això que ara'm demanes!

L'HOME D'AIGUA

Donchs, bél... Que'l matin!...

RAUTENDELEIN

T'erres, ho veus, ho sents com t'erres?... El sents com lluita?... És l'antiga veu ja de tots prou conegudal... Que't penses que no ho veig que tremoles?...

(L'Home d'aigua desapareix. — L'Enrich torna, exultat per la lluita, rient selvatge y triomfalment)

ENRICH

M'han atacat com a gossos, però com a gossos els he fet recular. He estimbat roques montanya avall: he fet rodolar per la costa

rolls d'arbres encesos. El que no hi ha deixat els ossos ha fugit. Dónam vi, vi fresch! La lluita refresca 'l cor; la victoria'l referma; la sanch escalfada circula ràpidament! La lluita fa refflorir l'amor y l'odi!

RAUTENDELEIN (*presentantli un vas plè de vi*)

Té, Enrich, beu!

ENRICH

Dónamel, estimada meva! Dónamel, que inch una nova set de vi, de llum, d'amor y de tu. (*ben solemnement*) Per tu, Elfa, Esperit lleuger com el vent. Ab aquesta beguda refermem altra cop les nostres esposalles. Aquell que crea, si lluita ab tu, cau aterrat per la sed; no pot dominar pas la atracció de la terra. No't trenquis pas: tu ets l'ala de la meva ànima, hermosa, no't trenquis pas!...

RAUTENDELEIN

Si tu no'm trenques...

ENRICH

Deu me'n guardi. Sents quina música?

RAUTENDELEIN

Veniu! (*ab gestos misteriosos*) Veniu, vassalls, veniu. Sortiu de les coves, dels caus y de les esquerdes dels cingles! Veniu, que celebrarem tots plegats la festa de la victoria! (*La resplandor argentada de la lluna plena ilumina el paissatge y entra en la cova clarejant màgicament les figures de Rautendelein y de Enrich*) Que sonin els vostres esturments, floviols, cornamuses, violins y sistres! Vuy anar, venir y

fer reverencies, tot seguint el ritme de la dansa!... Vuy vestirme de festa y adornar els meus cabells daurats ab una diadema de lluhernes verdoses; y coronada ab aquest joyell resplendent, no vuy cap altra joya; no vuy pas demanar a Freya el seu gran collaret.

ENRICH

(tot de sopte, escolta y diu ab gran sobressalt)

Calla!... Pst!... Calla!... M'ha semblat...

RAUTENDELEIN

Qué?

ENRICH

No sents?

RAUTENDELEIN

No. No sento res. Qué tens?

ENRICH

No ho sé... Però, mentres tu parlaves m'ha semblat sentir un soroll...

RAUTENDELEIN

Quín soroll?

ENRICH

Com un plany... un soroll sumergit ja fa temps!... Però no, déixaho estar. No ha sigut res. Vina y acóstam la copa de porpra dels teus llavis, en la que un hi beu y hi va bevent, sense que may la copa's buidi. Vuy ubriargamel... Vuy perdre els sentits!... *(s'abracen y s'abandonen.—Després, estretament enllassats, van acostantse cap al fons y s'abstreu-*

hen, a poch a poch, en la contemplació de les montanyes) Mira, l'espai s'extén profund, immens; la profunditat en que'ls homes viuen es fresca. Jo ho soch un home: ho comprens tu això, hermosa?... Allà baix jo hi soch ja foraster, ab tot y ser allà baix a casa meua!... Aquí dalt, als cims, també hi soch foraster, y això que també soch a casa meua!... Me pots comprendre?...

RAUTENDELEIN (*baix*)

Sí.

ENRICH

La teua mirada es estranya, hermosa, quan tu dius això.

RAUTENDELEIN

Tinch por.

ENRICH

De qué?

RAUTENDELEIN

De qué?... No ho sé.

ENRICH

Això no es res. Vina. Reposem. (*avensen cap a dins, però ell tot de cop. se detura y's tomba*) Que la lluna que penja allà dalt, ab sa carassa blanca com el guix, no claregi pas les coses, ab la llum dels seus ulls fixos; que no il·lumini pas la terra baixa, la terra d'ahont jo vinch. Perque lo que les boires grisenques amaguen, jo no ho haig pas de veure... Escolta... Res... Hermosa, es veritat que no sents res?...

RAUTENDELEIN

No, res; y lo que tu dius no ho entench.

ENRICH

No sents res?...

RAUTENDELEIN

Qué vols que senti?... Sento el vent de tardor que rondina per entre mitg de les brugueres. Sento l'astor que cocleja. Sento que tu'm dius paraules estranyes, ab un tó tot estrany, ab una veu llunyana, forastera!...

ENRICH

Allà baix, allà, l'esclat sagnant de la lluna!... El veus, tu?... Allà, ahont se reflexa damunt de l'aigua, no?...

RAUTENDELEIN

Jo no veig res.

ENRICH

Tens ulls de falcó... Y no veus res?... Fins aquest punt ets cega?... Alló que, allà baix, s'arrocega... tan lentament... y tan penosament?...

RAUTENDELEIN

Ilusió... No més que una ilusió.

ENRICH

No, no es una ilusió!... Calla, calla, resta silenciosa. Això no es una ilusió, es tan veritat com que jo crech en la clemencia divina. Mira com puja costa amunt... com salta per damunt d'una pedra llarga posada de través en el camí.

RAUTENDELEIN

No hi miris allà baix. Tancaré la porta y't salvaré, encara que tu no ho vulguis!...

ENRICH

Déixam, te dich. Hi haig de mirar. Vuy mirarhi.

RAUTENDELEIN

Veus com giravolten les glasses blanques dels núvols, omplint les buidors dels rocaters. Feble com ets, guàrdaten d'atravessarles!...

ENRICH

No ho soch jo de feble. No era res. Ja no's veu.

RAUTENDELEIN

Bé. Sigues novament el nostre Senyor y Mestre. Que ta forsa esvaheixi totes aquestes pobres aparicions. Agafa'l martell y esclàfals!...

ENRICH

No ho veus, tu, com va pujant, cada vegada més amunt?

RAUTENDELEIN

Ahont?...

ENRICH

Allà. Ve per aquell corriol estret, entre roques. No porten més que camisa.

RAUTENDELEIN

Quí?...

ENRICH

Uns nens... descalsos. Porten una gerreta

que'ls pesa molt. Ara es el genoll de l'un, ara el de l'altre. El genollet, tot nu, que ab prous penes pot alsarla...

RAUTENDELEIN

Oh!... Avia!... Socors!... Asisteix a n'aquest pobrel...

ENRICH

Al voltant de son capet hi brilla una aureola...

RAUTENDELEIN

Son els fochs follets que t'enganyen.

ENRICH

No, no. Plega les mans! Els veus ara?... Els veus?... Miratels!... Ja son aquí... (*s'agenolla; entren DOS NENS; van tots blancs. Semblan espectres. Estàn molt pàlits y molt cansats. Porten una gerra*)

NEN PRIMER

Pare!... (*ab veu esmortuida*)

ENRICH

Qué?... Fill meu!

NEN PRIMER

La mare'ns ha dit que 't vinguéssim a veure!

ENRICH

Ahont es la mare?...

NEN PRIMER

(*ab gran tristesa, lentament y marcant molt les paraules*) La mare està molt bé!

(Se senten tochs de campana, apenes perceptibles, pujar de les profunditats de la vall)

ENRICH.

Qué porteu aquí?

NEN SEGÓN

Una gerreta.

ENRICH

Per mí?

NEN SEGÓN

Si, pare.

ENRICH

Qué hi porteu a dintre de la gerra, fills meus?...

NEN SEGÓN

Una cosa salada.

NEN PRIMER

Una cosa amarganta!

NEN SEGÓN

Les llàgrimes de la mare!

ENRICH

Deu del Cell!

RAUTENDELEIN

Per qué'ls mires tan fixo?

ENRICH

Son ells... ells!"

RAUTENDELEIN

Quí?

ENRICH

Que no tens ulls?... Els meus fills! Ahont es la mare?... Digueu!

NEN PRIMER

La mare?

ENRICH

Sí... ahont es?

NEN SEGÓN

Es a dins del estany. Es mortal... (*forts tochs de campana*)

ENRICH

La campanal... La campanal...

RAUTENDELEIN

Quina campana?

ENRICH

La vellal... la submergida... ja torna a sonar... ja torna a sonar!... Qui la toca?... Qui es?... Jo no vuy sentir-la... no... no... no ho vuy. Socors!... Socors!... Ajúdam!... Tul...

RAUTENDELEIN

Torna en sí, Enrich!... Enrich!...

ENRICH

La sents com sona?... Perdó, Deu meu!... Quí ho ha fet això?... La sents com toca, com brunz, com trona?... El seu sò, negat, ens fue-teja terriblement, y puja y s'infla y vé cap a nosaltres!... Ara no tant... ara sí... m'aixorda!... (*a Rautendelein*) Jo t'odio, t'escupo a la caral Vesten! .. O sinó a vergassades te faré malbé, bagassa malehida!... Rebuig d' Elfal Vesten,

mal esperit!... Anatema sobre tu, sobre mi, sobre la meva obra y sobre tot!... Ja vinch!... Ja vinch!... Misericordia, Deu meu, misericordia!... (*s'alsa bruscament, sos genolls se flecten, però logra redressarse y fuig arrocegantse*)

RAUTENDELEIN

Torna en sí, Enrich! No te'n vagis!... Tot s'ha acabat .. sí... tot!

TELÓ

ACTE CINQUE

La prada ab la casa de la bruixa, com al primer acte. Es mitja nit.

(Les tres Elfes estàn assegudes al entorn del pou)

PRIMERA ELFA

El foch encara crema!...

SEGONA ELFA

El vent xardorós dels sacrificis bufa de les montanyes cap a la vall!...

TERCERA ELFA

Núvols de fumera negra emvolcallen les branques dels abets y baixen cap a les fondaries...

PRIMERA ELFA

En les fondaries hi ha una fumera blanca. Y, negat en la boira, el bestiar rondina dins de l'estable!...

SEGONA ELFA

En la fageda hi cantava un rossinyol, y aixó que ja es ben tard! . Cantava y gemegava d'un modo que, al sentirlo, m'he desgarrifat tota de dolor, m'he agegut damunt de les fulles humides y he arrencat un gran plor.

TERCERA ELFA

Es estrany, jo m'estava acotxada y dormia en unes filagarses, teixides per l'aranya y exteses entre les tiges de les herbes, meravellosament delicades y filades, ab fil de porpra que talment semblava el llit d'una reina al ficar-mhi jo. El meu repós no podia ser més dols. La prada resplandía, encesa pel foch del capvespre, y'm sentia com envolcallada de flames; els ulls se'm van anar tancant, vensuts per la són, y vaig adormirme, tranquila y ditxosa. Quan m'he despertat, la llum ja era morta en els espays llunyans, y'l meu llit era grisench. Però, al Orient, s'ha alsat una resplendor rogenca y ombrívola, anant pujant a poch a poch, y la lluna, com un bocí de metall enrogit, vetaqui que ha comparegut damunt de la esquena pedregosa de les montanyes. Y, sota'ls raigs desviats de la claror sanchnanta, la prada—qu'es estrany!...—ha semblat que tota ella s'agitava! y he sentit murmuris, planys, veus esmortuhides, que's queixaven al plegat, que ploraven y gemegaven. Era espantós! He cridat a un insecte que portava una llinterneteta ab una llum verda, y que ha passat volant a vora meu. Com qu'estava acotxada, no sabia res y estava tota ab ànsia, y veusaquí que'l més hermós de tots els esperits ab ales de libèlula (oh!... de lluny ja he sentit brunzir el vol del meu bon y petit amich), ha arribat tot volant y ha vingut cap a mi. Y mentres ens partíam el llit y'ns amanyagàvem, les llàgrimes s'han barrejat ab els nostres petons; y cap a la fi,

sanglotant y estrenyentme en una abrassada selvatge, ha plorat tant y tant que'l meu cor s'ha fos en una ruixada de llàgrimes!... Y l'esperit aimat m'ha dit: «Balder... Balder es mort!...»

PRIMERA ELFA (*alsantse*)

Els fochs cremen!...

SEGONA ELFA (*alsantse*)

La foguera de Balder!...

TERCERA ELFA

(*anant lentament cap a la llinda del bosch*)

Balter es mort!... Tinch fret!... (*desapareix*)

PRIMERA ELFA

L'anatema se va extenent damunt de tot, com el fum negre de la foguera de Balder!...

(*La boira baixa atravessa la prada. Quan s'ha esvahit, les Elfes ja no hi son. Rautendelein, aclaparada y ab senyals de gran dolor, baixa de la montanya. S'asseu, s'aixeca y s'acosta cap al pou. Sa veu es feble y esmortuida.*)

RAUTENDELEIN

Ahont aniré?... Ahont? Jo seya en el festí de mes bodes... me oferiren una copa plena de sanch en comptes de vi. Era la beguda nupcial. Aixís que me la vaig empassar, el meu cor se va encendre. Tota jo cremo! Ahont la trobaré la frescor que necessito? (*pausa*) Damunt de la taula hi havia una corona; entre mitg de les branques de coral vermell hi neda-va un peix d'argent. Vareig agafar la corona y me la vaig posar al cap... y vetaquí que ja

soch l'esposa del Esperit del aigua! (*pausa*) Dammunt de ma falda varen càurehi tres pomes: L'una era blanca, l'altre daurada y la tercera rogenca. Era el present de nuvia. He menjat la ploma blanca, y m'hi tornat pàlida... He menjat la d'or y m'he tornat rica... He menjat la rogenca... y vetaquí que he trobat assentada a una doncella... Estava pàlida, blanca... Era morta! (*ab veu potent*) Esperit del aigua! òbram ta porta!... Aquí la tens a la doncella morta! Me'n vaig ab els peixos, ab les roques; cap a les fondaries, cap a les ombres, cap al fret!... El meu cor crema. (*desapareix pel pou*)

FAUNE (*dintre*)

Hé! Holdriojó!. . (*El Faune surt del bosch, s'acosta al pou y crida.*) Ep! Rey de les granotes! Ventre-vert! Vina, puja! Encara que tinguis acotxada al costat teu, en ton llit d'algues, a la més hermosa de totes les ondines, y encara que en aquest precís moment t'estigui tocant la barbata, dèixala estar! Jo't juro, per la cua del cavall, que no te'n penediràs pas. Cúita, que't contaré una cosa que't farà tornar blau!... y valdrà més que deu nits d'amor a dins de l'aigua. Apa, cuita, tocassón!

L'HOME D'AIGUA (*dintre*)

Brékékékék!

FAUNE

Apa! Que hem de fer!... Puja!...

L'HOME D'AIGUA (*dintre*)

Déixam estar! No fassis aquets crits. No estich per tu, ara; tinch feina. Vetoaquí.

FAUNE

Que dius ara?... Que no estàs per mi? Ah; tossut!... Ja te la peixaràs més tart la teva panxa de gripau. Ha succehit lo que jo deia: la ha abandonada!... Apa, espavilat, que, si no bades, la preciosa papelloneta serà per tu, gola-fre! Està ferida y bon xich cansada, aixó si, però que hi fa! Aixó no ho miren el Faune y l'Home d'aigua!... Apa, que't podràs rescabalar de valent!...

L'HOME D'AIGUA

(surt del pou, obrint y tancant els ulls, tot fent l'orni).

Caram!.. Caram!... Ah... si?... La ha abandonada?... Vés, qui ho havia de dir!... Però que't penses que la vuy ara jo? Ni tant sols hi penso ab ella!

FAUME

Es a dir que no la vols? Dígam ahont es, donchs.

L'HOME D'AIGUA

Búscaho! Noy!... Búscaho!...

FAUNE

Be prou que ho he regirat tot! Ningú sap ahont para! Ho he preguntat a les xibeques, a les marmotes, als isarts, a les ovelles y a les serps, y ningú me'n sap dar rahó. He trovat uns llenyataires, ageguts al entorn d'un foch: els he prés un tió inflammat, y busca que buscaràs!, fins al moment en que, ab la meva flamera fumosa, m'he trovat, davant per davant,

de la fornal abandonada. Hi he calat foch y tot ha cremat com bresques! La flama cop de espetegar; ab una fumera!... Les vigues s'esberlaven, se torsaven y's redressaven com unes serpasses!... De la gran obra del mestre, no'n queda més que un munt cendres!

L'HOME D'AIGUA

Tot aixó es vell! Ja ho sabia. No valia la pena de destorbarme, per tot aixó, y de ferme sortir del pou!.. Jo'n sé d'altres de coses! Jo sé com ha sonat la campana... Jo sé qui l'ha alsat el batall mort de la campana!... Oh!... si tu haguessis vist lo que jo he vist, allá baix, en les profunditats del estany!... Era horrorós!... La mà erta d'una dona morta, a les palpentes, buscà la campana, agafà'l batall y'l va deixar anar... y la campana va comensar a tocar, ab un soroll espantós, que aixordava, com l'espectech dels trons; bramulant com una lleona, cridava a mestre Enrich, a través de totes les montanyes! Jo la he vista a la dona ofegada!.. Estava groga; sa cabellera surava al voltant de sa cara de màrtir, y quan els seus ossos tocaven el bronze, el só esdevenia turiós. Ja soch vell y n'he vist moltes de coses, però els meus cabells se'm dressaren y vaig fugir. Si tu ho haguessis vist aixó, no hi pensarías pas ab l'altra!...

FAUNE

Qué se me'n dona a mi de la dona morta?.. Lo que jo vuy es ella! Si la sento ben viva y anelant a vora meu, no hi pensaré ab els morts!...

L'HOME D'AIGUA

Escóltam donchs!... Si no tens altra pussa que't piqui, aquesta ja pots matarla. Y no cal que t'escarrassis, perquè tu no l'hauràs pas, encara que la busquessis deu anys seguits, sense parar may!... Es a mi a qui ella vol!... No hi està per cares de cabra! Ala! Lluny! Jo me'n hi torno. Fes ta via. Jo ara soch esclau dels capritxos de la meva dona hermosa!...

(Desapareix)

FAUNE

Donchs jo't juro per les estrelles que foraden, ab sa claror, les negrors del cel y per les meves cames de boch, que, si es cert que'ls aucells volen y'ls peixos neden, també ho es que tu bressaràs, un dia, a un fill dels homes! Bona nit y bon repós!... Amunt y crits! Y a veure si atrapem una bona pessa per l'esmorzar, que ja tinch gana!... Morta la cuca!.. Mort el verí!... (Se'n va saltironant. La bruixa, surt de sa casa)

BRUIXA

Ja es hora de llevarse. El dia no es pas lluny. Be hi ha hagut prou soroll aquesta nit. (un gall canta) Mira aquest ab que surt! Ja ho sabem, home, que llustreja. Apa, pinsans!... Que no canteu aquella cansó?... El cas es que no m'hi veig. Ahont son els fochs-follets?... Potser m'he descuidat l'escarbuncle (Butxa-queja) Ah!... Ja'l tinch! (se treu de la butxaca una pedra vermella que brilla)

LA VEU D'ENRICH (dintre)

Rautendelein!...

BRUIXA

Ja pots cridar tant com vulguis, ja, que no't sentirà pas.

LA VEU D'ENRICH (*dintre, però més aprop*)

Rautendelein! Ja soch aquí!... Que no'm sents?...

BRUIXA

Serà 'un xiquet difícil, ara, que't puga sentir.

(*Mestre Enrich, entra cansat, pàlit, ab el vestit tot esparracat. Porta una pedra a la mà*).

ENRICH

(*amenassant ab la pedra, pel cantó d'ahont ha entrat*)

Apa, valents, goseu, si el coratge no us manca!... Oh, vosaltres! Rector, barber, mestre d'estudi, sacristà y adroguer! Al primer que provi d'avensar, li badarè 'l cap ab aquesta pedra. Heu sigut vosaltres, y no'jo, qui ha ofegat a ma esposa!... Vosaltres, covarts, falsaris, botes buides, que, per una moneda miserable, ploriquegeu un enfilall de lletanies y vos enbutxaqueu les piles de ducats, enganyant l'amor etern de Deu!... Hipócrites. No més sou que una indigne muralla que defensa l'infern de les baixeses, contra les ones paradissiaques de la felicitat eterna!... Quin serà 'lprou agosat pera esquarterar la muralla y destruir-la?... Jo ja no puch!... Ja no tinc forses!... (*llensa la pedra y avensa*)

BRUIXA

Aturat!... D'aquí ja no's pot anar més enllà. Càlmat, home!...

ENRICH

Vella, qu'es alló que crema allà dalt?...

BRUIXA

Que vols qu't digui, jo, ara?... Crech que hi havia un home que hi va bastir un gran edifici, meitat iglesia, meitat castell reyal. Però ell se'n va anar; y ara tot crema. (*L'Enrich desesperat dona unes quantes passes en la direcció del foch, que no's veu*). Hi ha una^a muralla molt dreta. Cal tenir ales pera pujarhí; y les teves ales, oh mortal! son trencades.

ENRICH

Tan si son trencades com no, jo haig de pujarhí. Lo que crema allà dalt es la meva obra. M'entens?... Vaig ser jo 'l que va bastir el gran palau; y tot lo que jo era, tot lo que jo portava a dintre, ho he esmersat... ho he llen-sat... y ja no puch més... ja no puch més!... (*pausa*).

BRUIXA

Reposa un xiquet. Els camins son foscos encara. Seu.

ENRICH

Jo, reposar?... No, un munt de fems me faria 'l mateix efecte que un llit de ploma y seda. Fins jo crech qu 'l petó de la meva pobra mare—que fa mols anys que es pols,—me cal-

maría igual que una fiblada de vespa tormentosa.

BRUIXA

No sé que dirte, donchs!... Espérat. Vaig al celler a veure si hi trovo un glop de vi.

ENRICH

Es que no puch esperar. Dónam aigua.

BRUIXA

Aigua ray. Al pou n'hi ha.

(L'Enrich va cap al pou y beu, ab dalera, en el clot de ses mans. Una veu dolça, planyivola y fonda, la veu de Rautendelein, diu lo que segueix)

LA VEU DE RAUTENDELEIÑ

Ay, estimat Enrich! Ay, quin dolor jo sento al contemplarte, com un pobre, que, a la porta del palau. demana almoïna. La teva set no's cura pas ab aigua, Alsat, Enrích y ves seguit ta vía!.. Adeu! Adeu! Lo que passat, no torna!...

(pausa)

ENRICH

Vella, qu'es aixó?... Responme!... Parla!... Qui m'ha cridat, ab veu tan adolorida?... Semblava venir de les fondaries! Aquest lloch no es pas desconegut per mi!... La casa... el pou... els abets... tot me sembla conèixeho molt bé; y m'apar estrany alhora!... De quí era aquella veu?... Vella, qui ets tu?...

BRUIXA

Jo?... Y tu?... Qui ets tu? Contéstam, si pots!.. *(fa signes màgichs al voltant d'una roca.*

ENRICH

Que vegades ho he demanat al cel qui soch jo!... Però la resposta no ha pas vingut may. Soch un fill abandonat del Sol... un fill pròdich que vol tornar a sa llar estimada, y sense recursos, miserable, plora d'anyoransa. Y'l meu pare, m'allarga els seus brassos d'or sense poguer abastarme may!...—Que hi fas aqui ara?...

BRUIXA

Ja ho veuràs ben aviat.

ENRICH

Ensényam el camí dels cims, oh, vella! Un cop allà—ahont jo hi havia regnat com a senyor absolut—jo't prometo durhi vida d'ermitá; no seré ni rey, ni esclau.

BRUIXA

Altra cosa hi cerques tu per aquells cims.

ENRICH

Que vols dir?... Com ho saps?...

BRUIXA

Se sap tot. noy!... Has estat perseguit, oy?... Quan se tracta de apagar una nova llum que s'alsa, els homes semblen llops rabiosos; però si han de mirarse a la mort fit a fit, aleshores se converteixen en un remat d'ovelles esporuguides pel llop. Bé prou que ho sé. Y 'ls pastors que tenen, son d'allò més aixerits, no't pensis. Sempre criden: «aparteuvos del perill!...» però el llop no l'empaiten pas ab els seus gossos, no; lo que fan, es portar les

ovelles a la boca del llop! Tu'm sembles molt millor que'ls altres. Has lluitat pera alcansar una vida de llum, però t'ha mancat el coratge per mirarte a la mort cara a cara.

ENRICH

Tens rahò, vella! . Ho veus? Jo no sé pas com ho he fet per allunyar de mi la vida lluminosa: jo era un mestre, y com un aprenent barruer he fet malbé la meva obra; y, sense recursos, he estat vensut per la meva mateixa campana, per la veu que jo mateix li havia donada. Es ben veritat: el só de son pit de bronze aixorda va a les montanyes y despertava l'eco dels cimals, però per tots cantons els ecos s'aplegaven espantosament y's l lensaven contra mi, com feres selvatgines. La meva mà de Mestre l'havía d'haver feta a trossos la campana malehida que jo mateix havia creada!...

BRUIXA

Que hi faràs?... Lo que ha passat, ha passat, y no cal pensarhi mes. Ja t'ho puch dir ara. Al cims, no hi tornaràs pas. Te va faltar forsa en el moment precís. Es que tu no eres pas l'elegit per la gran obra. No hi pensis més.

ENRICH

Que haig de fer, donchs?...

BRUIXA

El que, com tu, ha volat cap a la llum dels cims y ha caigut altre cop, ne té més que un remey.

ENRICH

Y... escolta; y a n'ella... que no la tornaré a veure may més?...

BRUIXA

Si acceptes el remey que jo't propono, la veurás...

ENRICH

Quin es aquest remey. Dignes. Jo l'accepto.

BRUIXA

Fíxathi bé! Damunt de la taula hi poso tres copes: la primera l'ompló de vi blanch; la segona de vi vermell y la tercera de vi groch. (*ho fà simulantho*). Si't beus la primera copa, encara sentiràs la forsa d'abans. Si't beus la segona, tornarà l'esperit lluminós, la dòna hermosa, la inspiradora que ab tanta dalera cerques y que t'ha deixat; però'l que beu aquestes dugues, s'ha de beure per forsa la tercera. (*De la roca'n surten tres copes plenes de vi, dels colors que ha dit la bruixa. Mentres se'n va cap a casa, diu:*) M'entens?... Per forsa! (*se'n va. Clareja*).

ENRICH

Tot s'ha acabat! El dia ja vé! Bé n'he viscut prous de dies! El que apunta ja no es meu! (*agafa la primera copa*) Vina, donchs, oh, copa!... En ton fons hi brilla una gota negra! (*beu*) Ara, la segona (*agafa la segona copa*) Es per tu que m'he begut la primera. Si no fos per tu, copa preciosa, plena de perfums y d'ubriaqueses, la disbauxa d'aquest món, Deu meu, fora ben poch digne tu. Jo't dono gra-

cies (*beu*) Qué n'es de bona!... (*Mentres beu sona una música d'arpes fins al final. Rautendelein, cansada y seriosa, surt del pou, se asseu damunt del empit y pentinant sa cabellera rossa, diu:*)

RAUTENDELEIN

La nit es bruna, bruna, bruna;
aprofitant el clar de lluna,
que destría tant potent
sa llum d'argent.

Rautendelein se pentina.

A dintre d'una petxina
de nacre, molt petiteta,
com a dins d'una capseta;
hi han set llàgrimes llensades,
que set perles s'han tornades.

Mon palau es pou endins,
homes d'aigua y bells dofins
son mos cavallers y patges;
acataments y homenatges
me fan, rendits, a tot'hora!

Y'l meu cor plora que plora!...

Ma vida es prou regalada,
més que quan vaig sé estimada!

Y un drinch de campanetes de cristall
del més sonor y pur metall
per mi toquen a deshora!...

Toquen a morts! Ay, quin dolor!...

Toquen a morts pel meu amor!...

HOME D'AIGUA (*dintre*)

Rautendelein!

RAUTENDELEIN

Ja vinch!

HOME D'AIGUA

Cuital

RAUTENDELEIN

Ja vinchl... Quí'm crida?...

ENRICH

Jo.

RAUTENDELEIN

Tu?...

ENRICH

Si... jo... No'm coneixes? Acóstat... Vina!...

RAUTENDELEIN

No. No puch conéixet. Vesten, les meves paraules maten!

ENRICH

No'm martiritzis! Vina, dom la mà Me coneixeràs desseguida.

RAUTENDELEIN

No t'he conegut may.

ENRICH

Qué dius ara?... Que'l llamp de Deu me mati!... Jo no he besat tos llavis fins a ferirlos?...

RAUTENDELEIN

No.

ENRICH

Y tu tampoch m'has besat may?...

L'HOME D'AIGUA (*dintre*)

Rautendelein!

RAUTENDELEIN

Ja vinch.

ENRICH

Quí't crida?...

RAUTENDELEIN

El meu espós!

ENRICH

Me veus atormentat, terriblement atormentat, com may ho vaig esser, durant totes les lluites de la meva vida. Tingues llàstima del home completament acabat. Deslliuram!...

RAUTENDELEIN

Qué haig de fer? Dignes!...

ENRICH

Vina aprop meu.

RAUTENDELEIN

No puch.

ENRICH

Per què?

RAUTENDELEIN

Qué'n treuràs de saberho?... La ilusió's desfà com la boira matinal!... Tinch d'anar-men.

ENRICH

Ahont?...

RAUTENDELEIN

Al lluny etern.

ENRICH

Allà hi ha la tercera copa... Allà Magda... qu'estàs groga!... Allà hi ha la copa... Quí me la donarà la tercera copa?...

RAUTENDELEIN

Jo. (*S'ha acostat aprop d'ell*)

ENRICH

Tu?... Ho faràs?...

RAUTENDELEIN

Sí qu'ho faré... ¡Pau als morts!

ENRICH

Imatge celestial, acóstat!

RAUTENDELEIN

Abans era tot tresor. En plena primavera vàrem trobarnos. Ara tot s'ha acabat.

ENRICH

Rautendelein!...

RAUTENDELEIN

Qui't cantava al venir el vespre cançons d'amor mentres t'adormies?... Y qui't desper-tava al dematí ab melodies que t'encisaven?...

ENRICH

Quí?... Tu!... Rautendelein!...

RAUTENDELEIN

Quí't feu present de son cos regalat y fres-cal?...

ENRICH

Quí?... Tu!... Rautendelein!...

RAUTENDELEIN

Adeu!... Adeu!...

ENRICH

La nit ja s'vé, fosca y negrosa. Empòrta-tem!... Ilusió de ma vida!... (*Ella hi corre y li fà petons tota joyosa*).

RAUTENDELEIN

El sol ja apunta!...

ENRICH

El sol...

RAUTENDELEIN (*plorant y rient a la vegada*)

Enrich!...

ENRICH

Gracies!...

(*Rautendelein rodeja ab son bras el cos de l'Enrich moribond, l'extén a terra ab dolcesa y'l besa apassionadament.*)

RAUTENDELEIN

Enrich!...

ENRICH

Allà dalt... El cant de les campanes del sol... El sol... El sol ja vé!... La nit es llarga...

(*La rojor del sol ixent, clareja la escena.*)

TELÓ

Aquesta obra va estrenarse al davant del públich el vespre del 28 de Febrer de 1908, en la quarta de les sessions de teatre modern extranger celebrades pel «Teatre Intim» en el Teatre Romea, ab el següent repartiment:

RAUTENDELEIN.	D. ^a Marguerida Xirgu.
MAGDA	» Adela Clemente.
LA VELLA BRUIXA	» Carme Parrenyo.
ELFA PRIMERA.	Nena Casals.
ELFA SEGONA	» Delfina Santolaria.
ELFA TERCERA	» Antonia Vallvé.
UNA VEHINA	» Pilar Forest.
MESTRE ENRICH	D. Jaume Borrás.
EL SENYOR RECTOR	» Joaquin Vinyas.
EL MESTRED'ESTUDI.	» Miquel Sirvent.
EL BARBER.	» Agustí Antiga.
L'HOME D'AIGUA.	» Ramon Tor.
EL FAUNE DEL BOSCH	» Aveli Galceràn.
NEN PRIMER	Nena Ortiz.
NEN SEGÓN	Nena Forés.

Director artístich: D. Adrià Gual.

Decorat de Moragas y Alarma.

Música d'escena de'n Jaume Pahissa.

D'aquesta mateixa obra se'n varen donar dugues representacions privades, en el teatret de la senyora Viuda de Llorach, els vespres del 12 de Maig y 12 de Juny de 1902, ab el següent repartiment:

RAUTENDELEIN.	D. ^a Isabel Llorach.
MAGDA	D. ^a Mercé Llorach.
LA VEHINA.	D. ^a Maria Oller
LA VELLA BRUIXA	D. ^a Mercé Llorach.
MESTRE ENRICH	D. Salvador Vilaregut.
L'HOMÉ D'AIGUA	D. Lluís Turull.
EL FAUNE DEL BOSCH. . . .	D. Ernest Vilaregut.
EL SENYOR RECTOR	D. Joseph M. ^a Miquel.
EL MESTRE D'ESTUDI	D. Rafel Compte.
EL BARBER.	D. Alexandre Linati.
NEN PRIMER	Nen Guilemany.
NEN SEGÓN	N. N.

Director artístich: D. Miquel Utrillo.

BIBLIOTECA "DE TOTS COLORS"

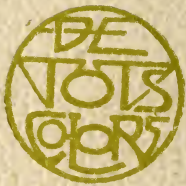
Pessetes

<i>La llàntia del odi</i> , tragedia en quatre actes, per Gabriele d'Annunzio. Traducció de Salvador Vilaregut	2
<i>La fortuna boja</i> , comedia en quatre actes, per Joseph Morató	2
<i>Papà ministre</i> , drama en tres actes, per Gerolamo Rovetta. Traducció de Narcis Oller.	2
<i>¡Por!</i> comedia en un acte, per Felix Duquesnel. Adaptació de Narcis Sicars y Salvadó.	50
<i>Els mestres contistes</i> . Volum primer. (Ivan Tourgenieff, Hégésippe Moreau, Eça de Queiroz)	1
<i>Les ales de cera</i> , comedia en dos actes, per Manel Folch y Torres	1'50
<i>La campana submergida</i> , rondalla escènica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann. Traducció de Salvador Vilaregut.	2

EN PUBLICACIÓ

Els pobres menestrals.

L'assumpció de Hannele Mattern.



Prea, 2 ptes.